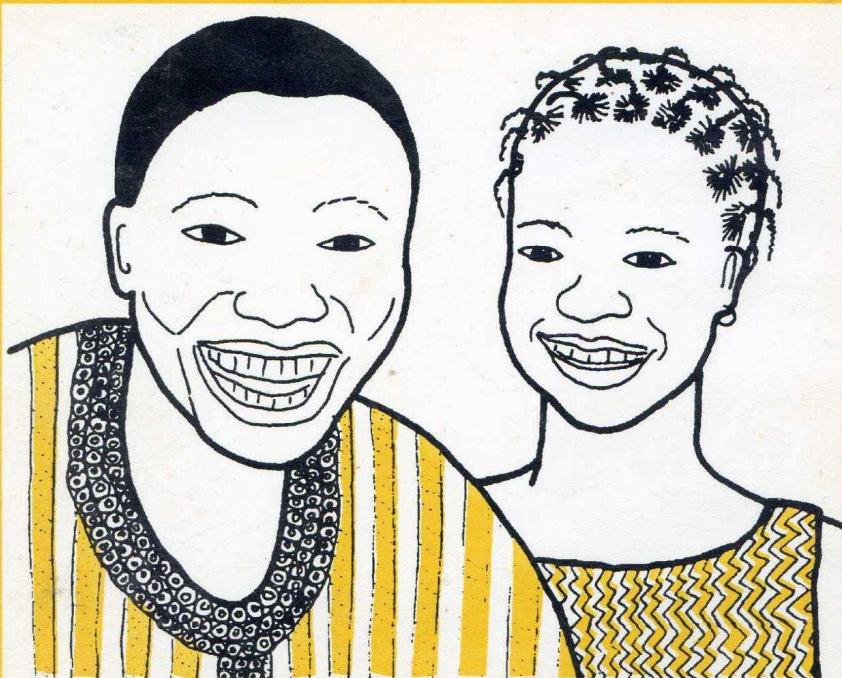

Dola ya Nawēnné sore la sūra la nōŋlum

Pōsōci gōŋc tī Apolī gulse bō Korēnti dōma

1 Corinthiens avec étude biblique en gurné ninkārē

Prix de vente 200 CFA, wakuré 40

Dəla ya Nawēnnē sore la sura la nōŋlum

Pəspəsi gōňo tı Apolı gulse bə **Korēntı dōma**

1 Corinthiens avec étude biblique en **gvrnē ninkārə**

Pəspəsi gōňo tı Apolı gulse
bə **Korēntı dōma**

gōn-vōorə 5-38

Gōňo la **zāsňo**

gōn-vōorə 39-81

L’alphabet utilisé dans cette publication est en accord avec l’alphabet agréé par la Commission Nationale des Langues Burkinabè.

Première Edition
Première Impression
Premier trimestre 2002

© Wycliffe Bible Translators

NA0102

Pəspəsi gőŋjə tı Apolı gulse bə Korẽntı dōma n pa'alı se'em n wāna

Apolı daan gulse gőŋjə wā bə la Nawẽnnə nẽrba n boe Korẽntı tẽŋja.

Apolı daan pəse Nawẽnnə tuvma la bilam, la a kẽ bilam na yuvne la pusuka (Tuvma gőŋjə 18:11).

Korẽntı daan de la tẽn-kãte n boe ko-kãte yu'vre n de Mediterane nõorum, tı õornə ze'elgo zẽ'esı bayi bõna mĩ,

tı nẽrba sënna mĩ lœbra. Tı tẽŋja la tara bõntarsõm zozo'e.

Nẽrba zozo'e n daan boe tẽŋja la puam n tarı mi'ilum, la bãŋre, la sisgo buuri to'oto'ore. La ba daan itı la yalsı, la tuvn-be'ero zozo'e, tı tuvn-bãma mẽ lone Nawẽnnə nẽrba la.

Wakat-ẽŋja, Apolı daan ka le bõna ba ze'am, dee daan wõm tı welgre la tuvn-be'ero n kẽ ba tẽŋasuka. Bela n daan botı

a fabla ba yelle, gulse gõnnə bə ba.

A gõnnə na tı a gulse la, bayi n boe Nawẽnnə gőŋjə la puam n sõŋrı tõma, tı toogo sãŋ paage tɔ, tı mẽ bãŋe tı wvn ẽŋe se'em.

Apolı daan gulsə kā'am ba mə yeti:
ba base welgre (sapıtrı 1-4),
la yalsı ırgɔ (sapıtrı 5),
la ba da le tara ba yela sēnna nēr-səba
n ka mi Nawēnnə na zē'am maala (6:1-11).
Dee pa'ale ba tı la mase mə
tı ba tarı ba īyā la tunna bɔ'ora Nawēnnə (6:12-20).

A daan ken lerge ba la sokrısı tı ba soke ē.

La de la pɔg-dire yelle (sapıtrı 7),
la baga nēnnɔ yelle (sapıtrı 8-10),
la Azezi kūm tēere dia yelle (sapıtrı 11),
la Nawēnnə Sia bɔ'a yelle (sapıtrı 12-14),
la kūm vo'ore yelle (sapıtrı 15).

Gōjɔ la ba'asgɔ zē'am,
a tɔge la ligri tı ba lagsrı sōŋra Nawēnnə nērba
yelle, la ēŋja mēŋja sore sēnnə yelle,
dee pu'vse ba (sapıtrı 16).

Gōj-ēna puam, Apolı pa'ale tı Nawēnnə bɔ'a la wuu
puam, nōŋlum n gānnı ba wuu (sapıtrı 13).

Pospəsi gōñjø tı Apoli gulse bø

Korēnti dōma

1

¹ Mam Apoli tı Nawēnnē wi botı mam dēna Azezi-Krisi tōtōnna wu ēña n boorı se'em, la tı sōbia Asositemi n gulse gōñjø wā ² bō'ra yāma sēba n de Nawēnnē nērba n boe Korēnti tēja la. Nawēnnē wi yāma tı ya welge la to'ore dēna a nērba Azezi-Krisi īyā. Gōñjø la ken dēna la sēba wuu n boe zē'a woo pu'vsra Azezi-krisi n de bāma la tōma Zuudāana la īyā.

³ Tı Sō Nawēnnē, la tı Zuudāana Azezi-Krisi wun ēñje ya yel-sōnnē dee bø ya sū-mā'asvum.

⁴ Mam pu'vsrı Nawēnnē wakate wuu ya īyā, ēn bø ya a yel-sōnnē Azezi-Krisi īyā la.

⁵ Yāma n lagum na Krisi dēna ayila la īyā tı Nawēnnē bø ya bø'a wuu n de mi'ilum buuri wuu, la yetōga mi'ilum wuu.

⁶ Krisi kō-yēlga la tı ba tōge bø ya la, yāma gvre ē me kāñkāñje.

⁷ Bela yāma ka koje bø'a baa

ayila, yāma n gu'uri tı tı Zuudāana Azezi-Krisi wa'am wa puke a mēja la. ⁸ Ēñja n wun base tı ya ze'ele kāñkāñje ka paage dūnia ba'asgø. Tı ba kān tā'age dōre ya tı ya ēñje be'em tı Zuudāana Azezi-Krisi wa'anjo daare. ⁹ Nawēnnē n wi ya tı ya lagum na a Dayua Azezi-Krisi n de tı Zuudāana la dēna ayila la, de la sura dāana.

Welgre Nawēnnē nērba tēñasuka

¹⁰ M sōbiisi, mam sosri ya la tı Zuudāana Azezi-Krisi yu'vre tı ya wuu sakra taaba nōore, tı welgre da bōna ya tēñasuka. Ēñje ya nōore ayila, tara putē're e ayila la taaba. ¹¹ M sōbiisi, se'ere n soe tı mam yele bela la, Akolowe yir-dōma baseba n wa'am wa tōge pa'ale mam tı ka-wōm-taaba n boe ya tēñasuka. ¹² Mam wōm tı yāma nērba baseba yeti, bāma doli la Apoli, tı baseba yeti, bāma doli

la Apolosi, ti baseba yeti, bāma dolı la Apiyeeeri, ti baseba mē yeti, bāma dolı la Krisi.

¹³ Yāma tē'esę ti Krisi welse me bu? Bu yāma tē'esę ti Apoli n daan ki dō-puurja zuo yāma īyā, bu ba mise yāma ko'om puam la Apoli yu'vre?

¹⁴ Mam pu'vsrı Nawēnnę mam ka mise ya nēra baa ayıla ko'om puam sān dagna Akripusi la Agayusi la. ¹⁵ Bela īyā nēra kān tā'age yele yeti, ba daan mise īja ko'om puam la mam yu'vre.

¹⁶ Ehē! Mam daan ken mise la Astefanasi la a yir-dōma ko'om puam. La mam ka le mina mam sān ken mise nēr-sēka. ¹⁷ Krisi ka tōm mam ti m mise nērba ko'om puam, a tōm mam ti m mōolę la Nawēnnę kō-yēlga bō nērba, la, la dagı la nērsaalba yem, ti la da base ti Krisi n ki kūm dō-puurja zuo la pānja la lebge zānja.

Nawēnnę yem gānnı dūnia yem

¹⁸ Krisi n ki kūm dō-puurja zuo yetoga la de la yalne bō nēr-sēba n ka yē fāagre la. La tōma sēba n yē fāagre la mi ti la de la

Nawēnnę pānja. ¹⁹ La gulse Nawēnnę gōnjo puam ti Nawēnnę yeti:

«Mam wun sā'am yem-dōma yem, dee yese bānrıba bānře.»

²⁰ Yem-dōma yem vōore de la bēm? Gōn-mitba mi'ilum vōore de la bēm? Dūnia wā nōke'en-dōma n wē'erı nōke'ema ti bāma mi yela zozo'e la vōore de la bēm? Nawēnnę pa'ale ti dūnia wā yem de la yalne.

²¹ Nawēnnę n ījē sela la a yem na, nērsaalba ka tā'age bānře ē la ba mēnja yem. Bela ti Nawēnnę boti kō-yēlga la mōolgo ti nērsaalba yeti la de la yalne la, fāage nēr-sēba n bō ē sura la. ²² Zīfdōma boori ti ba yē la bōn-yālma n pa'ale ti la de la sura, la Grekdōma eerti la yem.

²³ Tōma nōo mōolı la Krisi n ki kūm dō-puurja zuo la kō-yēlga, kō-yēlga īja ti Zīfdōma dīkē ti a dēna po'ore yetoga, ti sēba n dagı Zīfdōma la dīkē ti la dēna yalne. ²⁴ La Nawēnnę n looge sēba la, sēba n de Zīfdōma, la sēba n dagı Zīfdōma la, mi ti Krisi de la pānja-dāana la yem-dāana n ze'ele Nawēnnę zē'am.

²⁵ Bōn-sēka ti Nawēnnę ījē, ti nērsaalba dīkē ti a dēna yalne

na, tarū yem me gānna nērsaalba yem. La sela tū Nawēnnē ēñe, tū nērsaalba tē'ese tū la ka tarū pāñja la, tarū pāñja me gānna nērsaalba pāñja.

²⁶ M sōbiisi, leele wā, tē'ese ya bise yāma tū Nawēnnē wi la nān se'em. Nēr-seba n tarū dūnia yem, la nēr-seba n tarū pāñja, la nēr-zuto ka zo'oge ya puam.

²⁷ La Nawēnnē looge sela tū dūnia dōma tē'ese tū la de la yalne, tū a ēñe la yem-dōma yānnē, la a ken looge la sela tū dūnia dōma tē'ese tū a ka tarū pāñja la, tū a boti pāñja-dōma n yē yānnē. ²⁸ La a looge la sela tū dūnia dōma ka bīsrī, la sela tū ba nē'esrī, la sela tū ba tē'ese tū a de la zāñja la, tū a sā'am sela tū dūnia dōma tē'ese tū a de la ninmō'ore bōnō. ²⁹ A ēñe bela tū nēra n da yāñe zēkē a mēnja Nawēnnē nēñjam. ³⁰ La Nawēnnē n base tū ya lagūm na Azezi-Krisi dēna ayila, ēñja īyā tū tū tara Nawēnnē yem, dee mase Nawēnnē nēñjam, welge to'ore lebge a nērba n yese tōon-be'ero puam.

³¹ Bela tū la gulse Nawēnnē gōñjō puam yeti: «Seka n boori tū a wē yō'ogo, a wē yō'ogo la sela tū Zuudāana

ēñe la.»

Apoli n mōole Azezi-kri si kō-yēlga se'em

2

¹ M sōbiisi, mam n daan wa'am ya zē'am wa mōole Nawēnnē kō-yēlga n svge bō ya la, la dagū la yetōg-mi'ilum, bu nērsaalba yem tū mam mōole bō ya. ² Se'ere n soe la, mam daan looge yem tū mam kān mōole sela sela yelle, sān dagna Azezi-Krisi yelle, ēñja n ki dō-puurja zuo la yelle. ³ Mam n daan boe ya zē'am na, mam daan ka tarū pāñja, tū dabeem daan tara mam, tū mam gōgra. ⁴ Mam n daan mōole dee zāsum kō-yēlga la, la daan dagū la nērsaalba yem yetōga tū mam daan tōge bō ya tū ya sake, mam daan tōge me, tū Nawēnnē Sia pa'ale a pāñja ⁵ tū yāma n bō Azezi-Krisi sura la, la dagū nērsaalba yem īyā, la de la Nawēnnē pāñja īyā.

Nawēnnē yem n ān se'em

⁶ La baa bela, tōma tōgrī la yem yetōga bō'ora seba n bī Nawēnnē sore la doosgo puam. La dagū dūnia wā yem, la mē ka

1 Korēnti 3

de sēba n soe dūnia wā yem. Bāma wun lebge la zāŋja.⁷ Tōma mōolū la Nawēnnē yem n daan suge tī nērba ka mina. Nawēnnē daan pōn looge yel-bāma me lan dēŋe dūnia pīlūŋo tī a boti tī yē nā'asgo a zē'am.⁸ Sēba n soe dūnia wā baa ayila ka mi yem ēna wā. Ba daan sān mi ni ē, ba kān ka ni Zuudāana n tarū na'am-pāŋa wuu la dōpuurŋa zuo kv.⁹ La de wu lan gulse Nawēnnē gōŋo puam se'em yeti:

«Bōn-sēba tī Nawēnnē māasum tī a bō nēr-sēba n nōŋe ē na, gānni bōn-sēba wuu tī nēra nān ka yē, bu wōm, bu tē'esē a putē'erum.»¹⁰ Nawēnnē boti a Sia la puke bōn-bāma pa'ale la tōma. Nawēnnē Sia la mi sela woo me, baa la Nawēnnē yel-sēba n suge.¹¹ Āne n mi nērsaala putē'ere? La de la nērsaala mēŋa sia mā'a. Bēla, nēra mē ka mi Nawēnnē putē'ere, sān dagna Nawēnnē Sia la mā'a.¹² La sān dēna tōma, tōma ka to'oge dūnia wā sia, tōma to'oge la Nawēnnē Sia n ze'ele a zē'am, tī tī yāŋe bāŋe bōn-sēba wuu tī a bō tō.¹³ La tōma n tōgrī yel-bāna

wā, la dagt nērsaalba yem yetōga, tōma tōgrī la yetōg-sēba tī Nawēnnē Sia pa'ale tōma, tōma tōgrī la yel-sēba n ze'ele Nawēnnē Sia zē'am bō'ora nēr-sēba n tarū Nawēnnē Sia.

¹⁴ La nēr-seka n ka tarū Nawēnnē Sia la kān tā'age to'oge sela n ze'ele Nawēnnē Sia zē'am, la de la yalne bō ē, a kān tā'age bāŋe a vōore. Nēr-seka tī Nawēnnē Sia boe la ē le mā'a n mi Nawēnnē Sia la yelle.

¹⁵ Nēr-seka tī Nawēnnē Sia boe la ē le tā wun bāŋe sela woo n ān se'em bōke. La nēra ka tā wun bāŋe ēŋa dāana yelle bōke.

¹⁶ La de wu lan gulse Nawēnnē gōŋo puam se'em yeti:

«Āne n mi Zuudāana putē'ere?

Āne n wun yāŋe kā'an ē?»

La sān dēna tōma, tōma tarū la Krisi putē'ere.

Sēba n mōolū kō-yēlga la tōoma

3

¹ M sōbiisi, mam daan ka tā'age tōge ya wu nērba n tarū Nawēnnē Sia. Mam daan tōge ya wu nērba n vōa wu ba mēŋa n boori se'em, wu ya de la

1 Korēnti 3

bileesi Krisi doosgo la puam.
² Yāma n daan ka tā wun to'oge zāsŋ-ke'ejo n ān wu di-ke'ene la īyā, mam daan tōge ya wu bileesi n mōgri bī'isum dee ka paage di-ke'ene dia. La baa leele wā, ya ken ka paage ya to'oge zāsŋ-ke'ejo, ^³ yāma n ken v̄oa wu ya mēja n boori se'em na īyā. Ya sān ita sūure zebra la taaba, bela ka pa'ale tī ya v̄oa wu ya mēja n boori se'em, dee ita wu dūnia nērba n iti se'em na sura? ^⁴ Ya nēra ayila sān yeti: «Mam dolī la Apoli», tī ayila yeti: «Mam dolī la Apolosi», ya ka iti wu dūnia nērba la?

^⁵ Apolosi de la āne? Apoli de la āne? Tōma wen dēna la Nawēnnē tūntōnba n daan boti ya bō Azezi-krisi sura. Tōma nēra woo tūnni la tūvn-seka tī Zuuđāana la bō tō tī tūm. ^⁶ Tōma ān wu kaarba la, mam sele me, tī Apolosi base ko'om. La Nawēnnē n boti ba bita. ^⁷ Seka n selli, la sekā n basri ko'om na de la zāŋa. Nawēnnē mā'a n boti ba bita. ^⁸ Seka n selli, la sekā n basri ko'om na de la ayila. Nawēnnē wun yō nēra woo wu ēn tūm se'em na. ^⁹ Tōma lagim taaba tūnna la

Nawēnnē tōoma. La yāma ān wu Nawēnnē va'am, la ya ān wu Nawēnnē deego.

^{¹⁰} Nawēnnē n ēŋe mam yel-sōnnē na īyā, mam tūm wu tōnmēta n mi mēa sōŋa n ēebē ēbre, tī nēra ayēma mē dōgle a zuo. La nēra woo guuse a mēja la ēn mēti se'em na. ^{¹¹} Nawēnnē dīkē la Azezi-krisi tī a dēna ēbre la. Ēbre ayēma ka le bōna tī nēra wun ēebē. ^{¹²} Nēr-seba n mēti dōgle ēbre la zuo la, baseba dīkri la sālma, bu zūro, bu kuga ligri n zo'oge mēta dōgle ēbre la zuo. Tī baseba dīkra dōro, bu mōro, bu kēnkā mēta dōgle. ^{¹³} La Azezi-Krisi wa'anjo daare, nēra woo n tūm se'em wun puke me peelem puam. La de la bugum n wun make tōoma la, pa'ale nēra woo tōoma n ān se'em. ^{¹⁴} Bugum na sān ka di nēra tōoma, a dāana wun to'oge yōro. ^{¹⁵} La bugum na sān di nēra tōoma, a dāana wun koje yōro. La nēra la mēja wun yē fāagre, la a wun āna wu a doose la bugum puam pōse.

^{¹⁶} Ya ka mi tī ya de la Nawēnnē deego tī a Sia bōna ya puam? ^{¹⁷} Nēra sān sā'am

Nawēnnē deego la, Nawēnnē wun sā'am a dāana. Nawēnnē deego de la a mēṇja mā'a bōnō, la yāma n de a deego la.

¹⁸ Nēra da pā'ase a mēṇja. Nēra sān bōna ya puam tē'ese ti ēṇja tarī dūnia wā yem, la mase me ti a lebge gōṇjō dūnia wā puam, bela n wun base ti a lebge yem-dāana. ¹⁹ Sela ti dūnia dōma tē'ese ti la de la yem na, de la yalne Nawēnnē zē'am. La de wu lan gulse Nawēnnē gōṇjō puam se'em yeti: «Nawēnnē bēti yem-dōma me yōgra ba ba yem-kēgsiga la puam.» ²⁰ La ken gulse yeti: «Zuudāana mi yem dōma tē'esgō me, a mi ti ba de la zāṇja.» ²¹ Bela īyā nēr-sēka da wē yō'ogō nērsaala īyā. Sela woo de la yāma bōnō. ²² Mam Apolī, bu Apolōsi, bu Apiyēeri, bu dūnia wā, bu yōvore, bu kūm, bu sela n boe lēlelē wā, bu sela n wun wa wa'am, yāma n soe ba wuu. ²³ La yāma, Krisi n soe ya, ti Nawēnnē sōna Krisi.

Azezi-Krisi tōntōnuba

4

¹ Bela, dēni ti ya bāṇe ti tōma de la Krisi tūntōnuba, ti

Nawēnnē dīkē a yela n daan svge ēṇje tōma nu'usum ti ti tōge bō nērba. ² Ba sān dīkē tuvne ēṇje nēra nu'usum ti a bīsra, ba boori ti a dena la sūra dāana. ³ La sān dena mam, yāma bu dūnia wā sariyaditba sān tōgra mam yelle se'em, la ka iti mam se'ere. Mam mē ka diti m mēṇja sārtya. ⁴ Mam mi m sūure puam ti mam ka ēṇje sela n ka ān sōṇja, la, la dagi bēla n pa'ale ti mam mase ya. La de la Zuudāana n diti mam sārtya. ⁵ Bela īyā, da dēṇje ya di nēra sārtya dee ti Zuudāana la nān ka wa'am.

A sān wa wa'am, a wun dīkē sela n svge lika puam yese peelem puam, dee boti bōn-sēba wuu ti nērsaalba tē'esri ba sūure puam puke. Wakat-ēṇja, Nawēnnē wun pēgē nēra woo wu lan mase ti a pēgē ē se'em.

⁶ M sōbiisi, mam n dīkē m mēṇja la Apolōsi make bela wuu la, la de la yāma īyā, ti tōma n ēṇje se'em na wun dēna zāṣṇjō bō ya. Ti ya «da ēṇje yōse lan gulse Nawēnnē gōṇjō puam se'em na.» Bela, ya nēra nēra da zēkē a mēṇja wē'era yō'ogō la nēra ayila dee pō'ora ayēma. ⁷ Bēm soe ti fōn tē'ese ti fōn gānni fu

taaba? Bēm ti fōn tarū ti la dagna Nawēnnē n bō fō? La fu sān to'oge, wāne ti fu pa'ala fu mēṇa wu fu ka to'oge me na?

⁸ Ya tē'esē ti yāma pōn tara Nawēnnē bōntarsōm na wuu ti la seke me. La yāma lebge la na'adōma dee ti tōma ka pa'ase. Mam boori nī ti ya sūri dēna la na'adōma, ti tōma mē po di na'am na. ⁹ Mam tē'esē ti Nawēnnē looge tōma sēba n de a tōntōniba la, ti ti bōna la nērba la wuu poorum, āna wu nērba ti ba di ba sariya yeti ba kū ba, ti dūnia dōma wuu bīra dee la'ara, nērsaalba, la malekādōma wuu. ¹⁰ Tōma ān wu zōllō Krisi īyā, la yāma tē'esē ti yāma de la yem dōma Krisi doosgo puam. Ya tē'esē ti tōma ka tarū pāṇja, la yāma tarū pāṇja. Nērba pō'ori tōma me, la ba nā'asri yāma me. ¹¹ Kōm la koyūuro tarū tōma me, ti tōma ka tara fu-sōma, ti ba nāmsra tōma, ti tōma eera ye'ena hali wa paam wakat-ēna. ¹² La tōma tunni la ti yō'ogo pāṇja nāmsra yēta ti nōore dia. Ba sān tu tōma, tōma pu'usrū la Nawēnnē bō'ora ba. Ba sān nāmsra tōma, tōma wībri me. ¹³ Ba sān tōge

tōma yetōg-be'ero, tōma lebsru la yetōg-sōma. Dūnia dōma bīrsu tōma, ti tōma āna wu sōgṛōla, ka tara vōore ba zē'am, hali wa paam zīna.

¹⁴ Mam ka gulse wāna bō ya ti m botū yānne yōkē ya, mam yeti m kā'an ya me wu m kōma ti m nōnjē la. ¹⁵ Baa ya sān tara nērba tūspia ti ba bīra ya Krisi doosgo la puam, ya tarū la sōayila mā'a. Mam n de ya sō Azezi-krisi doosgo la puam, mam n wa'am wa mōole kōyēlga la bō ya ti ya yē vōm na īyā. ¹⁶ Bela, mam belnī ya me ti ya ita mam n ita se'em na. ¹⁷ Bela ti mam tōm Atimōti ya zē'am. A de la mam bi-nōjre n de sura dāana Zuudāana doosgo la puam. Ēṇa n wun tēege ya mam n vōa se'em Krisi doosgo la puam, la de la bōn-bāma ti mam zāsmi Azezi nērba n lagsru zē'a woo la.

¹⁸ Ya nērba baseba tē'esri ti mam kān leme wa'am ya zē'am, zēkra ba mēnsi. ¹⁹ La Zuudāana la sān bōora, la kān yuuge dee ti mam wa'am ya zē'am, la mam wun bāṇje sela ti zēk-mēṇjādōma la wun tā'age ēṇe, ti la sān dagna ba yetōga la mā'a.

²⁰ Se'ere n soe la, Nawēnnē so'olvum dagt nōore yetoga, la de la pāja. ²¹ Yāma boori la bēm? Yāma boori tī m wa'am na kafōbga bu? Bu m wa'am na nōjlvum la sū-bugsum?

Krisi nēra ka mase tī a ita yalsi

5

¹ Ba tōgrī tī ya iti la yalsi, halu yalsi sekā buuri tī baa seba n ka dolī Nawēnnē ka sake ita. Mam wōm tī ba yeti nēra aylal n boe ya puam gā la a sō pōga. ² Dee tī yāma zēkra ya mēja. La de ni na yāma sūure sā'am, tī ya yese bura-seka n ējē yel-be'e-ēja la ya tējasuka.

³ Baa mam n ka boe yāma zē'am, mam putē'ere boe la ya le me. La mam pōn di bura-seka n ējē yel-be'e-ēja la sariya me wu mam boe la yāma le, ⁴ yele la Zuudāana Azezi yu'vre yeti: Yāma n lagse la taaba, tī mam putē'ere bōna la yāma, tī Zuudāana Azezi pāja bōna la ya le la, ⁵ ya yese nēr-ēja ya tējasuka base Asūtāana nu'usum tī a sā'am a ūyā, dee tī a sia wun yē fāagre tī Zuudāana Azezi

wa'aŋo daare^a.

⁶ Yāma n zēkri ya mēnsi la, la ka ān sōja. Yāma ka mi tī dābille fēe n boti borbori zom wuu ukra? ⁷ Yese ya tuvn-be'e-ēja n ān wu dābille la ya tējasuka, bela tī ya wun āna sōja wu zom paalga tī ba ka ējē dābille ba puam. Ya pōn āna sōja wu borbori n ka tarī dābille la. Se'ere n soe la, Krisi daan sake me tī ba ku ē tōma ūyā wu Zōg-base kibsa pebila la. ⁸ Bela, base ya tī tī yese putē'e-be'ero, la tōon-be'ero wuu tī vōm puam, dee dēna pupeelem, la stra-dōma wu ba diti Zōg-base kibsa la borbori n ka tarī dābille la.

⁹ Mam n daan gulse gōn-seka la, mam daan yele ya tī ya da lagum la seba n iti yalsi. ¹⁰ Mam ka tōgrī nēr-seba wuu n boe dūnia puam ita yalsi, bu nōjē bōnō, bu dēna nayigba, bu bag-kāabribā n ka dolī Nawēnnē na yelle. Ya sān yeti ya welge ya mēja la bāma, dēni tī ya yese dūnia wā puam. ¹¹ Mam daan

^a 5:5 Nēra sān tōnna tōon-be'ero tī ba yese ē wēndeego la puam, a wun teege yem base tōon-be'ero me, tī a sia yē fāagre.

gulse bɔ ya yeti, ya da dɔla la nēr-seka n yeti a mēŋa tı ēŋja dolı la Nawēnnę dee ita yalsı, bu nōŋe bōnɔ, bu kāabra baga, bu tvura nērba, bu yūra dāam bugra, bu zūura. Da pōn lagum ya la nēr-ēŋa dāana di.

¹²⁻¹³ La dagı mam n wun di seba n ka dolı Nawēnnę na sariya, Nawēnnę n wun di ba sariya. La de la yāma seba n boe la taaba la n wun di taaba sariya, wu lan gulse Nawēnnę gōŋo pvam yeti: «Dige ya tōon-be'ero dāana la ya pvam.»

Sariya dia yelle

6

¹ Ya nēra ayila sān tara yelle la ayēma, bēm tı a tarı ē we'esa seba n ka dolı Nawēnnę zē'am tı ba ka maale yelle la, dee ka tarı ē we'esa Nawēnnę nērba zē'am?

² Yāma ka mi tı Nawēnnę nērba n wun wa di dūnia dōma sariya? La yāma sān wun wa di dūnia dōma sariya, ya ka tā wun di yel-pig-bāna wā sariya? ³ Yāma ka mi tı tōma n wun wa di malekadōma sariya? La n de bela la, bēm tı yāma ka tāna wun di dūnia wā yela sariya?

⁴ La yāma sān tara yel-bāna buuri la taaba, yāma tarı sēnna la seba n ka mi Nawēnnę sore yela la zē'am. ⁵ Mam yeti ya tı la de la yānnę bɔ ya. Bēla, nēra baa ayila ka boe yāma pvam n tarı yem, wun tā'age maale yel-seba tı yāma tarı la taaba la?

⁶ La ka mase tı yāma n de sōbiisi sān tara yelle la taaba, ya tara taaba sēnna sartyaditba n ka dolt Nawēnnę zē'am.

⁷ Yāma n tarı taaba sēnna sariyadia zē'am na, la pōn pa'ale tı ya tuuge me zozo'e. Nēra sān ēŋe ya be'em, bu zū ya, bēm tı yāma ka ita sugri, dee tara taaba sēnna sariyadia zē'am? ⁸ Yāma malın ita taaba la be'em zūura taaba, yāma n de sōbiisi Nawēnnę doosgo pvam na.

⁹ Yāma ka mi tı tōon-be'ero dōma kān yē zē'a Nawēnnę so'olüm pvam? Da pā'asę ya mēŋa. Nēr-seba n itı yalsı, bu seba n kāabri baga, bu seba n gā la taaba pōgba la taaba surba, bu bura-seba n gā la taaba, ¹⁰ bu nayigba, bu seba n nōŋe bōnɔ, bu seba n yūuri dāam bugra, bu seba n tvuri nērba, bu fāarba, bāma kān kē Nawēnnę so'olüm pvam. ¹¹ Yāma nērba baseba

daan ãn na bela. La Nawēnnē Sia peege yāma tōon-be'ero me botū ya lebge Nawēnnē nērba, mase a zē'am Zuudāana Azezi-krisi yu'vre īyā.

Dikē ya īyā la nā'asē Nawēnnē

¹² Yāma nērba baseba yeti: «Mam tarū sore wun ēñe sela woo me.» La mam yeti ya ti dagi sela woo n tarū yōoro. Mam mē tarū sore wun ēñe sela woo me. La mam kān sake lebge sela baa ayila yamja. ¹³ Yāma yeti, dia boe la puvre īyā, ti puvre mē bōna dia īyā. La de la sura, la Nawēnnē wun sā'am bāma bayi la wuu me. La nērsaala īyā ka boe yalsi īyā, a boe la Zuudāana īyā. Ti Zuudāana mē sōna īyā la. ¹⁴ Nawēnnē n vo'oge ti Zuudāana Azezi la, ēñja n wun ken vo'oge tōma la a pāña. ¹⁵ Yāma ka mi ti ya īyā la de la Azezi-krisi īyā la zē'a ayila? Bela, la ãn sōna ti nēra dikē Krisi īyā zē'a ayila la sēñe ka lagim la pog-yalsidōma me bu? Ayet, la pōn ka mase. ¹⁶ Ya ka mi ti sekā n lagim a mēñja la pog-seka n iti yalsi, ēñja la pokā

la lebge la īyā ayila? La gulse Nawēnnē gōñjō puam yeti buraaga la pokā sān lagim taaba, bāma bayi lebge la ayila. ¹⁷ La sekā n lagim a mēñja la Zuudāana la, Nawēnnē Sia botū a lebge la ayila la Zuudāana. ¹⁸ Zoe ya yalsi. Tuun-be'e-sēba wuu ti nērsaala iti la ka boe a īyā puam. La tuun-be'er-seka n de yalsi la boe la nērsaala īyā puam. ¹⁹ Ya ka mi ti ya īyā la de la Nawēnnē Sia deego? Nawēnnē Sia la ti a bō ya la boe ya puam me, ya ka soe ya mēñja. ²⁰ Nawēnnē da ya la da'aga n de toogo, bela, dikē ya ya īyā, nā'asra Nawēnnē.»

Pog-dire yelle

7

¹ Mam yeti m lerge la yāma n daan gulse soke mam se'em na: «La ãn sōna ti buraaga da di pogā.» ² La, lan wun ēñe se'em ti ya da ēñe yalsi, buraaga woo di a pogā, ti pokā woo mē ele a sura. ³ La buraaga bō a pogā lan mase ti a bō ē sela la, ti pokā mē bō a sura lan mase ti a bō ē sela la. ⁴ Se'ere n soe la, pokā ka soe a mēñja īyā. La de la a sura n

soe ē. La buraaga mē ka soe a mēnja īyā. La de la a pōga n soe ē. ⁵ Pōka la a sura da zagsē ti bāma kān gā la taaba, sān dagna ti ya īnjē la nōore ayila looge wakate fēe ti ya pu'use Nawēnnē, bela poorum ya le lagim na taaba ti Asūtāana da make ya, ya sān ka tā'age yōke ya mēnja. ⁶ Mam n yele ya se'em wā, la dagi pērgre, la de la sore ti mam pa'ale ya. ⁷ La sān dēna mam tē'esgo, nēra woo sān dēna dakōore wu mam n ān se'em wā, la ān sōnja. La nērsala woo tarī la a bō'a ti Nawēnnē bō ē. Ayila tarī la bō'a ayēma, ti ayēma mē tara bō'a ayēma.

⁸ Mam yeti sēba n ka tara pōgba bu n ka tara surba, la pōkōpa yeti, ba sān ken bōna bāma bayila mā'a wu mam n ān se'em na, la ān sōnja. ⁹ La ba sān ka tāna wun yōke ba mēnja, ba di pōgba, bu ba ele surba. La ān sōnja ti ya di pōgba, bu ya ele surba, sōna yāma n zī ti a yemleego tara ya nāmsra. ¹⁰ La sān dēna sēba n tarī pōgba bu n tarī surba la, mam yeti ya la wāna: La, la dagi mam mēnja nōore, la de la Zuudāana Azezi nōore: Pōka da base a sura. ¹¹ La

a sān base a sura, a zē, a da le bōta buraasi, bu īnja la a sura la maale ba yelle la le naage taaba. Buraaga mē da lebse a pōga.

¹² La sān dēna nērba baseba la, mam yeti la wāna: La de la mam mēnja n yele, la dagi Zuudāana nōore: Buraaga n dolī Azezi sore sān tara pōga n ka dolī Azezi sore, dee sake ti a bōna la ē, a da lebse ē. ¹³ La pōka n dolī Azezi sore sān tara sura n ka dolī Azezi sore, dee sake ti a bōna la ē, a da base ē.

¹⁴ Sura n ka dolī Azezi sore ān sōnja me, a pōga n de Nawēnnē nēra la īyā. La pōka n ka dolī Azezi sore ān sōnja me, a sura n de Nawēnnē nēra la īyā. Bela ba kōma wun āna sōnja me, sān dagna bela, ba kōma wun āna wu nēr-sēba n ka dolī Nawēnnē kōma. ¹⁵ La sēka n ka dolī Azezi sore la, sān bōora ti a base sēka n dolī Azezi sore la, a base ē ti a fōrge. La sān dēna bela, la ka de pērgre ti pōka bu buraaga n dolī Azezi sore bōna la sēka n ka dolī Azezi sore. Nawēnnē wi to ti ti vōa la sū-mā'asum la taaba. ¹⁶ Pōka, fōn īnjē la wāne bānje fōn sān wun tā'age boti fu sura la yē fāagre? Bu buraaga,

fōn ēḥe la wāne bāḥe fōn sān
wun tā'age botū fu pōga la yē
fāagre?

Sela n tarū yōorō de la Nawēnnē sakre

¹⁷ Sela n ān sōṇa de la nēra
woo vōa wu ēn daan ān se'em ti
Nawēnnē wi ē na, wu Zuudāana
n bō ē ti a vōa se'em na. La de
la bela ti mam pa'alit Nawēnnē
nērba n boe zē'esti wuu, ti ba ita.
¹⁸ Nēr-sēka sān wā, dee ti
Nawēnnē wi ē, a da eera ti a
suge wāaga la. Nēr-sēka n mē
ka wā, dee ti Nawēnnē wi ē, a
da wā. ¹⁹ Sēka n wā, bu sēka n
ka wā, ba wuu ka tarū yōorō.
Sela n tarū yōorō de la Nawēnnē
nōore sakre. ²⁰ Nēra woo ken
āna wu ēn daan ān se'em ti
Nawēnnē wi ē na. ²¹ Fu daan
sān dena la yamja ti Nawēnnē
wi fo, da base ti fu yēm yōora.
La sore sān wa bōna ti fu wun
to'oge fu mēṇja, fu doose bilam
to'oge fu mēṇja. ²² La nēr-sēka n
de yamja ti Zuudāana la wi ē, a
de la nēra ti Zuudāana yolse.
Bela mē, nēr-sēka n dagi yamja
ti Zuudāana Krisi wi ē, a de la
Krisi yamja. ²³ Nawēnnē da ya
la toogo, bela da lebge ya nērba

yamsi. ²⁴ Bela īyā, m sōbiisi,
nēra woo vōa Nawēnnē nējam
wu ēn daan ān se'em ti
Nawēnnē wi ē na.

Apoli le tōge pōg-dire yelle

²⁵ Mam yeti m tōge la sēba n
ka tarū surba, bu pōgba la yelle,
mam ka to'oge nōore Zuudāana
Azezi zē'am. La de la mam
mēṇja putē'ere, la ya wun bo
mam sura Zuudāana la n zoe
mam ninbāalga la īyā. ²⁶ Yel-
sēba n boe lēle wā īyā, mam
tē'esē ti la ān sōṇa ti nēra woo
ken āna wu ēn ān se'em na.
²⁷ Fu sān tara pōga, da eera ti fu
lebse ē. La fu sān ka tara pōga,
da eera ti fu di pōga. ²⁸ La fu
sān di pōga, la dagi be'em. La
pug-sēka n mē ele sira, la dagi
be'em. Nēr-sēba n tarū pōgba,
bu surba la wun yē la sū-sā'anjō
dūnia wā puam, bela ti mam ka
bōora ti yel-bāma paage ya.

²⁹ M sōbiisi, mam n yeti ya
se'em n wāna: Wakat-sēka ti
Nawēnnē bō tō la ka le zo'oge.
Lan pōse lēle wā, la ān sōṇa ti
sēba n tarū pōgba la, āna wu ba
ka tarū pōgba, ³⁰ ti sēba n kelli
āna wu ba ka kelli, ti sēba n iti
sū-yēlga, āna wu ba ka iti sū-

yēlga, ti seba n da'ari, āna wu ba ka tarī sela ti ba da'ari la.
³¹ Ti seba n yēti dūnia bōntarsōm, āna wu ba ka yēti bōntarsōm. Se'ere n soe la, dūnia wā n ān se'em wā tolli me.

³² Mam ka boori ti ya yem yōora la sela sela. Seka n ka tarī pōga dikri a putē'ere wuu tunna la Zuudāana la tōoma, a eeri la ēja n wun ējē se'em ti la āna Zuudāana la sūure yēlum. ³³ La seka n di pōga, dūnia yela n pake ē, a eeri la ēja n wun ējē se'em ti la āna a pōga sūure yēlum. ³⁴ Bela a putē'ere n boori se'em na pvi me. La pōka bu pugla n mē ka tarī sura dikri a putē'ere wuu tunna la Zuudāana la tōoma, a eeri la ēja n wun ējē se'em, ti a īyā la a sia wun wa dēna Nawēnnē bōnō. La seka n tarī sura, dūnia yela n pake ē, a eeri la ēja n wun ējē se'em, ti la āna a sura sūure yēlum. ³⁵ La de la yāma sōnjre īyā ti mam yele bēla. Mam ka boori ti m mōrgē ya dīkē yelle dōgle ya zuto. Mam boori ti ya tūm na sela n ān sōja, la ya dīkē ya mēja wuu bō Zuudāana la, tunna a tōoma.

³⁶ La sān dena seba n legri pugunto ti ba di la, seka sān tē'esē ti ēja sān base a zeba la ka di ē, ēja ējē ē na be'em, dee ti a yemleego tara ē, a di ē wu ēn tē'esē se'em na, ti la dagi be'em. ³⁷ La nēr-seka sān tē'esē a putē'erum sōja sōja ti ēja kān di ē, ti pērgre ka bōna mī, a sān wun tā'age yōkē a mēja, a ējē wu ēn tē'esē se'em na, ti la ān sōja. ³⁸ Bela, nēr-seka n di pōga, a ējē sōja. La nēr-seka n mē ka di pōga, a ējē sōja gānna.

³⁹ Pōg-seka n ele, dēni ti a bōna la a sura le, ēn ken vōa wakate la. La a sura la sān ki, sore boe me ti a le ele nēr-seka ti a boori, la dēni ti a dēna nēra n dolt Zuudāana Azezi sore. ⁴⁰ La mam tē'esē ti a sān ka le ele sura, a sūure wun āna yēlum gānna ēn ele. Mam tē'esē ti mam tarī la Nawēnnē Sia pa'ala ya.

Baga nēnnō yelle

8

¹ La sān dēna bōn-seba tī ba dīkē kāabe bō baga la nēnnō yelle, tī mi tī tī wuu tarī bāñre mē, wū yāma n yele se'em na. La bāñre botī nēra zēkra la a mēja. La nōñlum sōñri nērba mē. ² Nēr-seka sān tē'esē tī ējā mi sela, a ken ka mina wū lan mase tī a mina se'em. ³ La nēra sān nōñjē Nawēnnē, Nawēnnē mi ē mē.

⁴ Bela, la sān dēna baga nēnnō na yelle, tī mi tī baga de la sela n de zāja dūnia wā zuo, dee ken mina tī Nawēnnē ayila mā'a n boe. ⁵ Bōndōma n boe saazuum bu tēja zuo, tī nērsaalba wi'iri tī wēna. Asira, bōndōma zozo'e n boe tī nērsaalba wi'iri tī wēna, bu zuudāandōma. ⁶ La tōma mi tī Nawēnnē ayila n boe dēna tī Sōn nāam sela woo, la ējā īyā tī tī vōa. La tōma ken mina tī Zuudāana ayila mā'a n boe, a de la Azezi-krisi, la doose la ējā tī sela woo bōna, la ken doose la ējā tī tī tara vōm.

⁷ La, la dagī nēra woo n mi wāna. Nērba baseba malum

baga mē, tī halī la zīna ba sān obe baga nēnnō, ba ken tē'esra a yelle mē tī la sūt de la baga dia. La ban ka mi Nawēnnē sore yela sōñja la, ba tē'esrī ba sūure puam tī ba ējē la be'em. ⁸ La dagī dia n wūn botī tī lem Nawēnnē. Tī sān ka di, sela ka po'bri tō, la tī sān di, a ka pa'asrī tī sela.

⁹ La guuse ya mēja, tī yan tarī nōore dita sela woo la, da base tī nēr-seba n ka tarī pāñja Nawēnnē sore doosgo puam na tūm tōon-be'ero. ¹⁰ Nēr-seka n ka mi Nawēnnē sore yela sōñja la, sān yē fōn tarī bāñre la n zī baga kāabgō zē'am ɔbra nēnnō, la wun pā'ase ē tī a mē obe la baga nēnnō. ¹¹ Bela, fōn bāñre la wūn base tī nēr-ējā n ka tarī pāñja Nawēnnē sore doosgo puam na sā'am mē, a de la fu sōbia tī Krisi ki a īyā. ¹² Fu sān tūm tvūn-be'e-ēna sā'am fu sōbia n ka mi Nawēnnē sore yela sōñja putē'ere, fu ējē la Krisi be'em. ¹³ Bela, la sān dēna dia n wūn base tī mam sōbia tūm tōon-be'ero, mam kān le malin di ē, tī m da base tī m sōbia tūm tōon-be'ero.

Apoli base ēn tarū sore wun ēnjē sela la me

9

¹ Mam ka soe m mēja tāna wun ēnjē mam n boorū se'em me bu? Mam dagi la Krisi tōntōnna bu? Mam daan ka yē ti Zuudāana Azezi me bu? La dagi tuvn-sēba ti mam tunni bō'ra Zuudāana la n base ti yāma bō ē sura? ² Baa nērba baseba sān ka sake ti mam de Krisi tōntōnna, yāma mase me ti ya sake. Yāma n dol Krisi sore la, n de sela n pa'ale ti mam de Krisi tōntōnna. ³ Sēba n zergri mam na, mam tōgrī la wāna lērgra ba. ⁴ Tōma ka tarū sore ti ba bō ti dia la ko'om ti tōoma la īyā? ⁵ Tōma ka tarū sore wun di pōgba n dol Nawēnne sore ti ba dōla ti eera wu ti tōntōn-taaba, la Zuudāana yibst, la Apiyēerī n uti se'em na bu? ⁶ Yāma tē'ese ti mam na Abarnabasī mā'a n de ti tunna ti mēja dita bu? ⁷ Āne n de sudaaga dee busra a mēja dia yelle? Āne n sele tūsi dee ka dita ba bea? La āne n gu'uri dūnsi dee ka dita ba ulum?

⁸ Mam ka yele bela la nērsaala putē'ere ma'ā. Nawēnne tā'are la

mē yele la bela. ⁹ La gulse tā'are gōn-sēba ti Nawēnne daan bō Amoyisi la puam yet: «Da ēnjē ya naafō n kōori nōore yuka.» La de la niigi yelle ma'ā ti Nawēnne daan tōge bu? ¹⁰ Ayei, la de la tōma yelle ti la gulse bela. Bela nēr-sēka n kōori tarū putē'ere ti a wun yē me, ti sēka n wē'erī bōn-kōola mē tarū putē'ere ti a wun yē, dēni ti ba wuu yē ba pure. ¹¹ Tōma n mōole Nawēnne yetoga la bō ya la, la ān wu bōnburi ti tōma bure. Bela, la mase me ti ya looge ya bōntarsōm na sōnjē tōma wu bōn-kōola pure ti ya bō tōma. ¹² Nērba baseba sān tara nōore ti ba to'oge yāma bōntarsōm, tōma n tarū nōore ti ti to'oge yāma bōntarsōm gānna. La tōma ka to'oge ya sela wu tōma n tarū nōore se'em na, tōma sake nāmsgō me sela woo puam, tōma ka boorū ti ti gu Krisi kō-yēlga la mōolgō.

¹³ Yāma ka mi ti sēba n tunni Wēnde-kātē la puam, ditī la bilam? La ti sēba n kāabri bō'ra Nawēnne na, to'orī ba pure la kāabgō zē'a na? ¹⁴ Bela, Zuudāana la bō nōore me ti sēba n mōola kō-yēlga la, mē tō'ra

ba dia bilam.

¹⁵ La mam ka to'oge ya sela baa ayila wu mam n taru nōore se'em na. La mam ka gulse bela mē yeti ya bo mam sela. Baa mam sān wun ki sōna. Ti nēra da wa base ti mam ka tara yēsōm. ¹⁶ Mam n mōoli Nawēnnē kō-yēlga la, mam ka tā wun wē m yō'ogō a īyā. La de la pērgre ti mam mōole. Mam sān ka mōole kō-yēlga la, mam wun yē la toogo. ¹⁷ La sān de nī la mam mēja n looge yēm mōola kō-yēlga la, mam wun to'oge nī la yōrō. La, lan de pērgre ti mam mōole la, la de la tuvne ti Nawēnnē dtke dōgle mam zuo. ¹⁸ Bela, bēm n de mam yōrō? La de la mam n mōolī kō-yēlga la bo'ra nērba zāja, dee ka tōra ba sela wu mam taru nōore se'em na.

¹⁹ Mam soe m mēja me, mam dagi nēra yamja. La baa bela, mam dtke m mēja lebge la nērba wuu yamja, ti m tā'age boti ba nērba zozo'e dōla Krisi. ²⁰ Mam sān bōna Zīfdōma zē'am, mam vōa wu Zīfdōma la, ti m tā'age boti ba doose Azezi. Amoyisi tā'are la ka le tara nōore la mam, la mam sān bōna

la nēr-bāma n dolī tā'are la, mam sakru tā'are wu bāma la, ti m boti seba n dolī tā'are la doose Azezi. ²¹ La mam sān bōna nēr-seba n ka dolī tā'are la zē'am, mam vōa wu nēr-seba n ka dolī tā'are la, ti m botti ba doose Azezi. La bela ka pa'ale ti mam ka dolī Nawēnnē tā'are la. Mam dolī la Krisi tā'are. ²² Mam sān bōna la nēr-seba n ka taru pāja Nawēnnē sore doosgo puam, mam vōa wu bāma, ti m sōjē ba ti ba da base Nawēnnē sore. Mam iti sela woo la bela bo'ra nērba buuri wuu, ita mam wun ējē se'em ti m tā'age fāage ba nērba baseba. ²³ Nawēnnē kō-yēlga la īyā ti mam ita bela wuu ti m wa po to'oge a pure.

²⁴ Yāma mi ti zōa puam, zōtba la wuu lagūm zōta me, la ba nēra ayila mā'a n wun zoe yājē to'oge bo'a. Bela, mōrgē ya wu zōtba n zotu se'em na, ti ya yājē to'oge bo'a Nawēnnē zē'am.

²⁵ Zōtba wuu yōkru ba mēja me sela woo puam ti ba to'oge bo'a n kān yuuge dee sā'am. La tōma yōkru ti mēja ti ti wa to'oge la bo'a n kān malun sā'am. ²⁶ Bela n soe ti mam ka zōta yoo yoo,

la mam ka zebri yoo yoo wu nēra n wē'eri kusebgo. ²⁷ Mam mōrgri m īyā me tara m mēja sōnja sōnja. Se'ere n soe la, mam ka boorī tī mam n mōolī kō-yēlga la bō'ra nērba la, mam mēja wa koje yōcō Nawēnnē zē'am.

Israyel dōma māmsgō

10

¹ M sōbiisi, mam boorī tī ya tē'esē la tī yaabdōma n yvvn dol Amoyisi la yelle. Ba wuu yvvn boe la sawatē la tēja, la ba wuu yvvn doose la ko-kātē la puam tole. ² La ān wu Nawēnnē yvvn mise ba me sawatē la puam, la ko-kātē la puam tī ba dēna ayila la Amoyisi. ³ Ba wuu yvvn di la dia ayila, dee yū ko'om ayila n ze'ele Nawēnnē zē'am. ⁴ Ba yvvn yū la ko'om n yesri tānpīa tī Nawēnnē bō ba puam. Tānpī-ēja yvvn de la Krisi n dolt ba. ⁵ La baa bela, ba nērba zozo'e yvvn ka iti sela n mase Nawēnnē yem, tī a base tī ba ki weego la puam. ⁶ Bōnbāna wuu ējē tī la pa'ale la tōma, tī tī da bōora tī ējē be'em

wu bāma la. ⁷ Da dōla ya baga wu bāma baseba n yvvn ējē se'em na. La gulse Nawēnnē gōjō puam yeti: «Nērba la zī'ire me di dee yū, dee isge de'ena^b.» ⁸ Tī da ita yalsi wu bāma baseba n yvvn ējē se'em, tī ba nērba tūspisyi la atā ki daare ayila la. ⁹ Tī da make ya tī Zuudāana la bīse wu bāma baseba n yvvn ējē se'em, tī bōnse'edōma ku ba la. ¹⁰ Tī da yōna ya la Nawēnnē wu bāma baseba n yvvn yōm se'em, tī kūm maleka ku ba la.

¹¹ Bōn-bāma wuu yvvn ējē tī yaabdōma tī la dēna la māmsgō bō nērba baseba. La ba gulse bela, tī la dēna la zāsjō bō tōma sēba n boe wakat-ēna tī dūnia lem ba'asgō wā. ¹² Bela, nēsseka n tē'esē tī ēja iti sōnja dee ze sōnja, a guuse da lui. ¹³ Makre sēba n paari ya la, la de la makre bāma n mē makrī nērba baseba. La Nawēnnē de la sūra dāana, a kān base tī makre sekā n gānni ya pānja paage ya. La makre puam, a wun bō ya pānja tī ya wībe, dee ējē sore tī ya yese.

^b 10:7 La daan de la baga de'enō tī ba de'ent, dee ita yalsi.

Baga dia, la Zuudāana kūm tēerē dia yelle

¹⁴ Bela m s̄obiisi, yese ya ya mēja baga kāabgō puam. ¹⁵ Mam tōgrū bō'ra ya wu ya de la nēr-sēba n tarū yēm. Ya mēja tē'esē mam n yeti ya sela la vōore. ¹⁶ Bōn-yūula la tī tōma ēn dīkē pu'usē Nawēnnē dee yū la, pa'ale tī tōma lagūm na Krisi dēna ayila a zūm n yese bō tōma la īyā. La borbori la tī tōma ēn fiise pūt taaba obe la, pa'ale tī tōma lagūm na Krisi dēna īyā ayila. ¹⁷ Borbori la n de ayila la, tōma mē de la īyā ayila, baa tōma n zo'oge la. Se'ere n soe la, tī wuu lagūm ūbra la borbor-ēja ayila.

¹⁸ Tē'esē ya lsrayeli dōma yelle. Sēba n diti di-sēba tī ba dīkē kāabe Nawēnnē kāabgō bīnbīnne zuo la, ba lagūm na Nawēnnē. ¹⁹ Bēm tī mam yeti wāna? Yāma tē'esē tī mam yeti bagre, bu di-sēba tī ba kāabe bō bagre la, de la sela bu? Ayēi. ²⁰ Mam yeti ya mē tī ya bānē tī sela tī bag-kāabribā kāabri la, ba kāabri bō'ra la kulkā'arsī, dagi Nawēnnē. Mam ka boorū tī ya lagūm na kulkā'arsī. ²¹ Ya ka

tā wun yū Zuudāana Azezi bōnyūula, dee le yū kulkā'arsī bōnyūula, ya ken ka tāna wun di Zuudāana kūm tēere dia, dee le di kulkā'arsī dia. ²² Tī sān ita bela, tī wun boti Zuudāana sūure n isge. Yāma tē'esē tī tōma tarū pānja gānna ē me bu?

Nā'asra ya Nawēnnē yāma n itī sela woo puam

²³ Yāma nērba baseba yeti: «Sore boe me tī tī ēnē sela woo.» Asura, la, la dagi sela woo n tarū yōoro. Ba yeti: «Sore boe me tī tī ēnē sela woo.» La, la dagi sela woo n sōnři. ²⁴ Nēra nēra da eera a mēja sōnře mā'a, eera ya taaba sōnře.

²⁵ Ya tarū sore tī ya da nēn-sēba wuu tī ba koosři da'asī puam obe me. Da base ya tī la nāmsra ya putē'era tī ya soke nēnřo na n ze'ele zē'a. ²⁶ La gulse Nawēnnē gōnō puam yeti: «Dūnia la bōn-sēba wuu n boe a puam de la Zuudāana Nawēnnē bōnřo.»

²⁷ Nēra n ka bō Azezi sūra sān wi ya tī ya wa'am a yire wa di, tī ya sake sēnē, di ya di-sēba wuu tī a tarū wa bō ya la, da base ya tī la nāmsra ya putē'era,

ti ya soke nēnnc̄ na n ze'ele zē'a.²⁸ La nēra sān yele ya yeti: «Di-bāna wā de la bagre dia», da di ya, sek̄a n yele ya bela la īyā, ti la da nāmse a putē'ere.²⁹ La daḡi yāma mēja putē'era yelle ti mam yele, la de la nēr-seka n yele ya la putē'ere.

La yāma mē tā soke mam yeti: «Bēm soe ti nēra ayēma putē'ere wun gu mam, ti mam kān di sela ti mam tarū nōore ti m di? ³⁰ Mam sān pu'usē Nawēnnē dia īyā dee di, bēm ti nēra wun zerge mam la bōn-seka ti mam pu'usē Nawēnnē a īyā?»

³¹ Bela, ya sān dita me, bu ya yūuri me, bu sela woo ti ya iti, ita ya ba wuu nā'asra Nawēnnē.³² Da ēnje ya sela Zīfdōma, bu seba n daḡi Zīfdōma, bu Nawēnnē nērba zē'am ti la gu ba Nawēnnē sore doosgo.³³ Ita ya wu mam n iti se'em na. Mam mōrgr̄i me ti m ēnje sela n ān nēra woo sūure yēlum sela woo puam, mam ka eeri m mēja sōjre, mam eeri la nērba zozo'e sōjre, ti ba tā'age yē fāagre.

11

¹ Ita ya mam n iti se'em na,

wu mam mē n iti wu Krisi n iti se'em na.

Buraaga la pōka n wun āna se'em Wēndeto puam

² Mam pēgri ya, yāma n tēri mam yelle sela woo puam, dee dōla bōn-seba wuu ti mam pa'ale ya la. ³ La mam boori ti ya bānje ti Krisi de la nēra woo zuudāana, ti sira mē dēna a pōga zuudāana, ti Nawēnnē dēna Krisi zuudāana. ⁴ Bela, bura-seka n pu'usri Nawēnnē, bu n to'oge Nawēnnē yetōga tōgra bo'ora nērba, dee vuge a zuugo, a po'ori la a zuudāana.

⁵ La pōg-seka n pu'usri Nawēnnē, bu n to'oge Nawēnnē yetōga tōgra bo'ora nērba, dee ka vuge a zuugo, a po'ori la a zuudāana. La ān wu ēn pōn a zuugo la. ⁶ Pōka sān ka bo'ora ti a vuge a zuugo, a yi se a zomto. La ti mi ti la de la yānnē bo pōka ti a pōn a zuugo, bu a se a zomto. Bela, dēni ti a vuge a zuugo. ⁷ Buraaga ka de a vuge a zuugo, se'ere n soe la, Nawēnnē nāam ē ti a wōna la a mēja, dēna nā'asḡo bo ē. La pōka de la nā'asḡo bo buraaga. ⁸ Nawēnnē ka dūke pōka kōbre nāam

buraaga, a daan dtke la buraaga kōbre nāam pōka.⁹ La Nawēnnē ka nāam buraaga pōka īyā, la a nāam pōka la buraaga īyā.¹⁰ Bela īyā, la malekadōma īyā, la mase tū pōka vugra a zuugo tū la pa'ale tū a tarī nōore.¹¹ La Zuudāana doosgo la puam, pōka boe la buraaga nu'usum, tū buraaga mē bōna pōka nu'usum.¹² Nawēnnē daan dtke la buraaga nāam pōka. Tū pōgsi mē dōgra buraasi. Bela wuu ze'ele la Nawēnnē zē'am.

¹³ Tē'ese ya, ya mēnja bīse. La mase tū pōka pu'usra Nawēnnē nēr-kuvñjō puam dee ka vuge a zuugo?¹⁴ Nērba wuu mi me tū buraaga sān base a zomto tū ba wōge, la de la yānnē.¹⁵ La pōka sān base a zomto tū ba wōge, la de la pēka bō ē. A zomto la n wōge la, de la sela bō ē tū a dtke vuge a zuugo.¹⁶ La nēr-seka sān bōora tū a wē nōke'ene bōn-ēna wā yelle, dēni tū a bānjē tū tōma, la Nawēnnē nērba n boe zē'esti wuu la, ka tarī urgō ayēma.

Zuudāana kūm tēerē dia
(Amatie 26:26-29, Amarki 14:22-25, Aluki 22:14-20)

¹⁷ Mam n yeti m yele ya se'em

wā, mam ka yeti m pēgē ya, bēm īyā, ya ēn lagse taaba la, ya ka itū sōja, ya itū la be'em.

¹⁸ Pōspōsi, mam wōm tū ya sān ēn lagse taaba tū ya pu'usē Nawēnnē, welgre n boe ya tējasvka. La mam sake tū yel-seba tū ba yele la, baseba de la sra.¹⁹ Dēni tū welgre bōna ya tējasvka, tū ba bānjē seba n suri doli Nawēnnē bōke.²⁰ Yāma ēn lagse taaba la, ya tē'ese tū ya diti la Zuudāana dia, la dagt̄ bela.

²¹ Se'ere n soe la, ya sān lagse, nēra woo dēnjē ka dita la a mēnja dia. Tū seba kōm dōnna, dee tū baseba yū buge.²² La sān dēna bela, yāma ka tarī yie wun di dee yū bilam? Bu yāma ka nānni la Nawēnnē nērba la, dee ita nāsdōma yānnē? Mam wun yele ya tū bo? M pēgē ya bela īyā bu? Ayēti, mam kān pēgē ya.

²³ Zāsj-sekā tū mam daan zāsum ya la, mam to'oge ē na Zuudāana la zē'am. La de la wāna: Yū'vñj-sekā tū ba wun yōkē tū Zuudāana Azezi la, a dtke la borbori,²⁴ pu'usē Nawēnnē a yelsōnne dee fiise bō ba yeti: «Ēna de la mam īyā, tū mam bō'ori ya. Ita ya wāna tēra mam yelle.»²⁵ Ban daan di

dia kt'lím na, a dtke la bōn-yūula yeti: «Bōn-yūul-bāna pa'ali tī Nawēnnē bīje la nōore paalga la nērsaalba mam zūm n wun yese la īyā. Wakat-sēka tī ya ēn yeti ya yū ba, ita ya wāna tēra mam yelle.»²⁶ Wakat-sēka woo tī ya obrī borborī wā, dee yūura bōn-yūula wā, ya pa'ali la Zuudāana la kūm yelle, halī tī a wun wa leme wa'am.

²⁷ Bela, nēr-sēka woo n obrī borborī wā, dee yūura bōn-yūula wā, dee ka mase tī a obe dee yū, a tunni la tōon-be'ero po'ora Zuudāana īyā, la a zūm na.²⁸ Bela, nēra woo tē'esē bīse a sān mase, deege obe borborī la, dee yū bōn-yūula la.²⁹ Nēr-sēka n ka nānni Zuudāana la īyā, dee obe borborī la, dee yū bōn-yūula la, a eeri la subgre bo'ora a mēja.³⁰ Bela n soe tī ya puam, nērba zozo'e dēna bā'adōma, tī seba ka tara pānja, tī baseba ki.³¹ Tī sān tē'esē tī mēja bīse tī sān mase, Nawēnnē kān sibge tō.³² La Zuudāana la sān sibgra tō, a pa'ali tī me tī tī ita sōnja, tī a da wa lagum tō la dūnia nērba di tī sariya sibge tō.

³³ Bela, m sōbiisi, ya sān lagse taaba tī ya di Zuudāana kūm

tēere dia la, ya gu'ura taaba.
³⁴ Nēra kōm sān dōnna, a di a yire dee wa'am, tī ya da kān lagse taaba e subgre bō ya mēja. La yel-sēba n weege la, mam sān wa wa'am, mam wun maale.

Nawēnnē Sia bō'a yelle

12

¹ Lēele wā, mam yeti m tōge ya la Nawēnnē Sia bō'a yelle. M sōbiisi, mam boori tī ya bānje la bōn-ēja yelle sōnja.² Ya mi tī yan daan nān ka bō Azezi sira la, ya daan taage la baga n de mugro la poore dōla, ka tāna wun base.³ Bela tī mam boora tī ya bānje tī Nawēnnē Sia la sān bōna la nēra, a ka tā wun tōge Azezi yelle be'em. La nēra mē ka tā wun yeti, Azezi de la Zuudāana, tī la sān dagna Nawēnnē Sia n boti a yele.

⁴ Nawēnnē Sia bō'a la de la to'oto'ore, la, la de la Sia ayla mēja n bo'ori.⁵ Tōoma la de la to'oto'ore, la, la de la Zuudāana ayla tī tī tunni bo'ora.⁶ Tōoma la n tunni se'em na de la to'oto'ore, la, la de la Nawēnnē

ayila n tunni ba wuu nērba wuu
pvam. ⁷ Nawēnnē Sia la bō'ori
nēra woo la bō'a nērba la wuu
sōñre īyā. ⁸ Sia la bō'ori nēra
ayila la bō'a ti a tōgra yēm
yetōga, la Sia ēña ayila n bō'ori
nēra ayēma bō'a ti a tōgra bāñre
yetōga. ⁹ La Sia ēña mēña n
bō'ori nēra ayila bō'a ti a bō'ora
Nawēnnē sūra zozo'e, dee bō'ora
ayēma pāña ti a boti bā'adōma
yēta īmā'asum. ¹⁰ Sia la n bō'ori
nēra ayila pāña ti a tāna tunna
tuvn-yālma, dee bō'ora ayēma
bō'a ti a tō'osra Nawēnnē yetōga
tōgra bō'ora nērba, ēña n bō'ori
nēra ayila yēm ti a tāna wun
bāñre sela n ze'ele Nawēnnē Sia
zē'a, la sela n ka ze'ele
Nawēnnē Sia zē'a bōke. Sia ēña
n bō'ori nēra ayila bō'a ti a tāna
tōgra yetōg-zāñsi, dee bō'ora
ayēma bō'a ti a tāna pa'ala
yetōg-zāñsi la vōore. ¹¹ La de la
Sia ēña ayila n iti bela wuu. Sia
la bō'ori nēra woo la bō'a
to'oto'ore wu ēña n boorū se'em.

Azezi-krisi nērba ãn wu nēra ayila īyā la

¹² Azezi-krisi nērba ãn wu īyā
ayila n tarī zē'esī to'oto'ore. La
baa la zē'esī la n de to'oto'ore la,

ba wuu de la īyā ayila. ¹³ Tōma
Zīfdōma, la seba n dagi
Zīfdōma, la seba n de yamsı, la
seba n dagi yamsı, tōma wuu n
daan mise ko'om pvam na,
Nawēnnē Sia boti ti lebge la īyā
ayila. Nawēnnē tōm na Sia ayila
bō ti wuu.

¹⁴ Nēra īyā ka tarī zē'a ayila
mā'a. A tarī la zē'esī to'oto'ore.

¹⁵ Nā'are sān yeti, ēña n dagi
nu'ugo la, ēña ka po dēna īyā la
zē'a ayila, bela kān tā'age base ti
a kān dēna īyā la zē'a ayila.

¹⁶ La tūbre mē sān yeti ēña n ka
de nifo la, ēña ka po dēna īyā la
zē'a ayila, bela kān tā'age base ti
a kān dēna īyā la zē'a ayila.

¹⁷ Ti īyā la wuu sān de ni nifo, a
yeti a ēñe la wāne wōm yetōga?
La a wuu sān de ni tūbre, a yeti
a ēñe la wāne wōm yūujo?

¹⁸ Bela ti Nawēnnē ēñe īyā zē'a
woo wu ēn boorū se'em, lagum
ba taaba. ¹⁹ Ba wuu sān de ni la
zē'a ayila mā'a, īyā kān boe ni.

²⁰ Bela ti zē'esī to'oto'ore bōna,
la ba de la īyā ayila.

²¹ Bela nifo ka tā wun yele
nu'ugo yeti, ēña ka boorū a
sōñre. La zuugo mē ka tā wun
yele nāma yeti, ēña ka boorū ba
sōñre. ²² Lan pa'ase, īyā la zē'e-

sēba n ān wu ba ka tarī pāŋja la, tarī yōorō me. ²³ Zē'e-sēba tī tōma bīse tī ba ka tarī yōorō zo'oge la, tī bīsrī la bāma yelle sōŋja sōŋja. La zē'e-sēba tī tī tē'esē tī ba ka mase tī nērba yē ba la, bāma tī tī malgrī sōŋja gānna. ²⁴ La ka de tī dīkē sela pī zē'e-sōma la. Nawēnnē mēŋja n ēŋje tī ūyā la, base tī tī bīsra zē'e-sēba tī tī tē'esē tī ba ka tarī yōorō zo'oge la yelle sōŋja sōŋja, ²⁵ tī welgre da bōna ūyā la puam. La tī ūyā la zē'esī to'oto'ore la wun sōŋra taaba. ²⁶ Bela, zē'a ayila sān nāmsra, zē'esī la wuu mē nāmsrī me. Zē'a ayila sān yē nā'asgo, zē'esī la wuu tarī la sū-yēlga.

²⁷ Ya wuu de la Krisi ūyā la. La nēra woo de la ūyā la zē'a ayila. ²⁸ Bela tī Nawēnnē ēŋje nēra woo a zē'am a nēr-kvuyō la puam. Pōspōsi de la sēba tī Azezi mēŋja daan looge tōm ba la. Buyi dāana de la Nawēnnē nōtō'csriba. Butā de la karēnsāamdōma, la sēba n tunni tuvn-yālma, la sēba tī a bō ba pāŋja tī ba botī bā'adōma yēta ūmā'asum, la sēba tī a looge tī ba sōŋra nērba, la sēba n wun bōna nērba nēŋja, la sēba n tōgrī

yētōg-zāŋsi. ²⁹ La dagī tī wuu n de sēba tī Azezi mēŋja daan looge tōm na, dagī tī wuu n de nōtō'csriba, dagī tī wuu n de karēnsāamdōma. La dagī tī wuu n tarī pāŋja tunna tuvn-yālma, ³⁰ la dagī tī wuu n botī bā'adōma yēta ūmā'asum, dagī tī wuu n tā wun pa'ale yētōg-zāŋsi la vōore. ³¹ Eera ya bō'a sēba n gānni wuu.

La mam wun pa'ale ya sor-seka n gānni ba wuu.

Nōŋlum yelle

13

¹ Mam sān tōgra nērsaalba buuri wuu yetōga, la malekadōma yetōga, dee ka tara nōŋlum, mam ān wu dēnlōŋjō bu purga n wē'eri zāŋja. ² La mam sān tara bō'a tō'csra Nawēnnē yetōga tōgra bō'ora nērba, dee tāna wun bāŋje yēla n svēg wuu vōore, dee tara mi'ilum wuu, la mam sān bō Nawēnnē sūra tāna wun botī tāŋja vurge, dee ka tara nōŋlum, mam de la zāŋja. ³ La mam sān dīkē mam n tarī sela

wuu pvi nāsdōma, la baa mam sān sake ti ba yō mam īyā bugum, dee ka tara nōjlum, bela ka tarī yōorō bō mam.

⁴ Nēr-seka n tarī nōjlum mā'ari la a mēnja, dee sōnra nērba, a ka iti sūure, a ka wē'erī yō'ogō, la a ka zēkri a mēnja.

⁵ Seka n tarī nōjlum ka iti sela n ka mase, a ka eerī a mēnja sōnre mā'a, a sūure ka isgri, nēra sān ēnjē ē be'em, a ka tēri ē a sūure puam. ⁶ Seka n tarī nōjlum ka iti sū-yēlga la tōon-be'ero, a iti sū-yēlga la sūra. ⁷ Seka n tarī nōjlum iti sugri me sela woo puam. A bō sūra me sela woo puam, a tarī putē'ere me gu'ura sela woo ti a bō sūra la, a tā wībra me sela woo puam.

⁸ Nōjlum ka malun ba'asra. Nawēnnē yetōga ti ti to'osri tōgra bō'ora nērba, la yetōg-zānsi, la mi'ilum wun tole. ⁹ Tōma n mi se'em, la tōma n to'osri Nawēnnē yetōga tōgra bō'ora nērba la, de la fēe. ¹⁰ La wakate sān wa paage ti Nawēnnē malge sela woo ti la mase sōnja sōnja, sela fēe ti tōma mi la wun tole.

¹¹ Mam n daan de bia la, mam

daan tōgrī wu bia la, mam daan tē'esra wu bia la, la mam daan wōnni yela vōore wu bia la. La mam yānja n bī la, mam base biyā'ate me. ¹² Tōma n mi sela leele wā, ān wu tōma bīsrī la bīsga n ka yēti sōnja puam. La wakat-ēnja ti wun yē sela woo sōnja. Mam n mi sela la, nān de la fēe. La mam wun wa bānjē ē sōnja sōnja wu Nawēnnē n mi mam sōnja se'em na. ¹³ Bela, bōn-bāna batā n boe wakate wuu: La de la bō sūra, la ti tara putē'ere gu'ura sela ti ti bō sūra la, la nōjlum. La bōn-bāna batā puam, nōjlum n gānni ba wuu.

Ti wun ēnjē se'em ti Nawēnnē Sia bō'a la sōnje nērba

14

¹ E ya nōjlum, la ya ken eera Nawēnnē Sia bō'a la, lan gānni, bō'a seka ti ya wun to'oge Nawēnnē yetōga tōge bō nērba.

² Seka n tōgrī yetōg-zānsi ka tōgrī bō'ora nērba, a tōgrī bō'ora la Nawēnnē. Se'ere n soe la, nēra ka wōnni a yetōga la vōore, Nawēnnē Sia boti a tōgra la yela n svge. ³ La sekā n

to'osri Nawēnnē yetōga tōgra bo'ora nērba, ēja tōgrī sōljra la nērba, boti ba sēnna nēja Nawēnnē sore doosgo la puam, dee kā'ana ba, bo'ora ba buraane. ⁴ Seka n tōgrī yetōg-zāljsi sōljri la a mēja. La seka n to'osri Nawēnnē yetōga tōgra bo'ora nērba sōljri la Nawēnnē nērba. ⁵ Mam boori ni ti ya wuu tōgra la yetōg-zāljsi, la mam boori ti ya tō'osra la Nawēnnē yetōga tōgra bo'ora nērba gānnna. Nēra sān tōge yetōg-zāljsi ti nēra ka bōna wun to'oge yetōga la tōge a vōore pa'ale nērba la, seka n to'osri Nawēnnē yetōga tōgra bo'ora nērba la n gānni.

⁶ M sōbiisi, mam sān wa'am ya zē'am wa tōgra yetōg-zāljsi, mam wun ējē la wāne sōnjē ya? A ka tarī vōore bō ya. Sela n wun sōnjē ya, de la mam sān pa'ale ya sela ti Nawēnnē Sia puke pa'ale mam, bu m boti ya bānjē sela, bu m to'oge Nawēnnē yetōga tōge bō ya, bu m zāsum ya. ⁷ La ān wu de'ejo lōgrō la: Wia sān pēbra bura bura, bu kōljjō sān wē'era bura bura, fu wun ējē la wāne bānjē wia la pēbgo vōore, bu kōljjō la wē'a vōore? ⁸ Benkonne sān pēbee

bura bura, ka pēbe zēbre pēbgo, āne n wun māasum yese zebre? ⁹ Bela mē, ya sān tōgra yetōg-zāljka, ti nēra ka wōnni a vōore, nēra wun ējē la wāne bānjē yāma n boori ti ya yele se'em? Ya yetōga la de la zājja. ¹⁰ Yetōga buuri zozo'e n boe dūnia zuo, la ayila ka boe ka tara vōore. ¹¹ La mam sān ka wōnna yetōga, mam na seka n tōgrī la de la sāama la taaba. ¹² Bela, yāma n mōrgē eera Nawēnnē Sia bō'a la, eera ya bō'a seba n wun sōnjē Nawēnnē nērba ti ba sējē nēja Nawēnnē doosgo puam.

¹³ Bela īyā, seka n tōgrī yetōg-zāljka, a sose Nawēnnē ti a boti a yānjē tōge a vōore. ¹⁴ Mam sān pu'usra Nawēnnē la yetōg-zāljka, mam sta n pu'usrī, la mam ka wōnni a vōore la m mēja yēm. ¹⁵ Bela, mam wun ējē la wāne? Mam wun pu'usra la m sia, dee ken pu'usra la m yēm, la m yōona la m sia, dee ken yōona la m yēm. ¹⁶ Fu sān pu'usra Nawēnnē a yel-sōnnē la yetōg-zāljka, nēra wun ējē la wāne ze'ele nērba la n lagse la puam yeti «amina», dee ka wōm fōn yele se'em na vōore? ¹⁷ Baa

fōn pu'usrı Nawēnnę se'em na sān āna sōŋja, la ka tarı sōŋre bō nēr-ēŋja. ¹⁸ Mam pu'usrı Nawēnnę a yel-sōnnę, mam n tōgrı yetōg-zāŋsi gānna yāma wuu la. ¹⁹ La Nawēnnę nērba lagsīgo zē'am, mam boori ti m tōge la yetōga anuu la m yem ti nērba wōm ba vōore, ti la zāsum ba, sōna mam wun tōge yetōg-zāŋsi tuspia.

²⁰ M sōbiisi, da āna ya wu kōma n tē'esrı se'em na. La, la sān dēna be'em urḡo yelle, āna ya wu kōm-pīgsı n ka iti be'em na. La ya tē'esgo puam, āna ya wu bōnkēgsı la. ²¹ La gulse Nawēnnę gōŋgo puam ti Zuudāana Nawēnnę yeti: «Mam wun base ti sāama n tōgrı yetōg-zāŋsi mōole m kō-yēlga bō m nērba. Baa la wāna wuu ba kān selse mam.» ²² Bela īyā, yetōg-zāŋsi de la sela n pa'alt sēba n ka bō sira la, Nawēnnę pāŋja, la dagı sēba n bō sira la īyā. La nēra n to'oge Nawēnnę yetōga tōge bō nērba la, n de sela n pa'alt sēba n bō sira la, Nawēnnę pāŋja, la dagı sēba n ka bō sira la īyā.

²³ Sēba n bō sira la sān lagse taaba zē'a ayıla, ti nēra woo

tōgra la yetōg-zāŋsi, ti sēba n ka mi, dee ka bō Nawēnnę sira kē, ba kān yeti ya zallı me? ²⁴ La sēba n bō sira la sān lagse taaba, ti nēra woo tō'osra Nawēnnę yetōga tōgra bō'ora nērba, ti nēra n ka mi, dee ka bō Nawēnnę sira kē, ēn wōm sela woo la, wun base ti a bāŋje a tōon-be'ero, dee pa'ale ē a tuure. ²⁵ Yel-sēba n sūge a sūure puam wun puke me peelem puam, ti a wun ka dūma dīkə a nēja vōgle tēja pēge Nawēnnę, dee yeti, Nawēnnę sırı boe la ya le.»

lta ya sela woo ti ba dōla sore

²⁶ Bela, m sōbiisi, ti wun ēŋe la wāne? Ya sān lagse taaba ti ya pu'usse Nawēnnę, ya nēra ayıla tā wun pūre yūvne, ti ayēma zāsum, ti ayēma pa'ale bōn-sēka ti Nawēnnę puke pa'ale ē, ti ayēma tōge yetōg-zāŋka, ti ayēma tōge yetōg-zāŋka la vōore pa'ale nērba. lta ya bela wuu ti la sōŋje Nawēnnę nērba ti ba sēŋje nēja Nawēnnę doosgo puam. ²⁷ La sān dēna yetōg-zāŋsi ti ya yeti ya tōge, nērba bayi bu nērba batā mā'a tōge ayıla ayıla, ti nēra ayıla

toge ba vōore pa'ale. ²⁸ La nēra sān ka bōna wun tā'age toge yetōg-zāj̄si la vōore pa'ale, seba n yeti ba toge yetōg-zāj̄si la sīna da toge. Ba toge ba sūure puam bō ba mēnja, la Nawēnnē. ²⁹ Seba n de Nawēnnē nōtō'cs̄iba la, bayi bu batā toge. Ti seba n weege la būse ba yetōga la sān mase bu ka mase. ³⁰ La nēra ayila sān togra, ti Nawēnnē Sia puke sela pa'ale nērba lagsīgo la zē'am, nēr-seka n dēnj̄e togra la go'oge. ³¹ Ya wuu tā wun to'oge Nawēnnē yetōga toge bō nērba mē, la ya togra ayila ayila, ti la wun zāsum nērba wuu, dee bō ba buraañe. ³² Nēr-seba n taru Nawēnnē Sia tō'cs̄ra yetōga bō'ora nērba la tā wun yōke ba mēnja mē. ³³ Se'ere n soe la, Nawēnnē boori ti sela woo dōla la sore la sū-ma'asum, a ka boori ti ti tunna yooro yooro.

³⁴ Pōgsi sīna Nawēnnē nērba lagsīgo zē'am, wu ba iti se'em zē'esti wuu la. Sore ka boe ti ba dare togra Nawēnnē nērba lagsīgo zē'am. La ba sakra nōore wu Zīfdōma tā'are n yele se'em na. ³⁵ Sela sān bōna ti ba bōra ti ba bānj̄e, ba soke ba

sūba ba yiε. La ka nari ti pōgsi togra Nawēnnē nērba lagsīgo zē'am.

³⁶ Yāma tē'ese ti la de la yāma zē'am ti Nawēnnē kō-yēlga la pōse bu? Bu yāma mā'a n to'oge yetōga la? ³⁷ Seka n tē'ese ti ēnja de la Nawēnnē nōtō'cs̄a bu ēnja de la seka ti Nawēnnē Sia boe la ē le, a sake ti sela ti mam gulse bō'ora ya wā de la Zuudāana la nōore ti a bō. ³⁸ La nēra sān ka selse yel-ēna, yāma mē da selse ē.

³⁹ Bela, m sōbiisi, mōrgē ya tō'cs̄ra Nawēnnē yetōga togra bō'ora nērba, dee da gu ya nērba ti ba da toge yetōg-zāj̄si. ⁴⁰ La ita ya sela woo ti la āna sōnja, dee dōla sore.

Krisi kūm vo'ore yelle

15

¹ M sōbiisi, leelē wā mam boori ti m tēege ya la kō-yēlga la ti mam daan mōole bō ya, ti ya bō sura ze kānjkāj̄e la yelle.

² Ya sān gure ē kānjkāj̄e wu mam n mōole ya se'em na, ya wun yē fāagre. La sān dagna bela, yan bō sura la de la zāj̄a.

³ Zāsj̄-seka n gānni ti mam

daan to'oge n bela tī mam dēñje zāsum ya:

Krisi ki la tōma tōon-be'ero īyā,

wu lan gulse Nawēnne gōñjō puam se'em na.

⁴ Tī ba daan laage ē,
tī Nawēnne botū a vo'oge
dabsa atā daare,

wu lan gulse Nawēnne gōñjō puam se'em na.

⁵ La a daan dēñje dīkē a mēñja pa'ale la Apiyeeeri,
dee yāñja dīkē a mēñja pa'ale tōntōniba pia la ayi la.

⁶ Bela poorum tī a dīkē a mēñja pa'ale a karēnbiiisi n gānni kōbsnuu wakate ayila.

Ba nērba baseba zozo'e ken vōa me, la baseba ki me.

⁷ Bela poorum tī a dīkē a mēñja pa'ale Azaku
dee yāñja dīkē a mēñja pa'ale tōntōniba la wuu.

⁸ Bela wuu poorum, a dīkē a mēñja pa'ale la mam n ān wu bia tī ba dōge tī a wakate ka paage la. ⁹ Mam de la piķa tōntōniba la wuu zē'am, dee ka nara tī ba wi'ira mam tī tōntōnna, mam n daan nāmse Nawēnne nērba la īyā. ¹⁰ La Nawēnne yel-sōnne īyā tī mam dēñja mam n de

se'em leele wā. Yel-sōnne na tī Nawēnne bō mam na dagi zāñja. Mam tum gānna tōntōniba baseba la wuu me. La, la dagi mam mēñja n tunni bela, Nawēnne yel-sōnne na īyā tī mam yāñje tunna bela. ¹¹ Bela, la sāñ dēna la mam n mōole kō-yēlga la, bu bāma, tī wuu mōole la kō-yēlga sekā tī mam tēege ya a yelle la, sekā tī ya daan sake la.

Kūm wuu vo'ore yelle

¹² Tōma n mōolt tī Krisi ki me dee vo'oge la, wāne tī ya nērba baseba yeti, sēba n ki la kān vo'oge? ¹³ La sāñ dēna sura tī nēr-sēba n ki la kān vo'oge, bela Krisi yi ka vo'oge. ¹⁴ La Krisi sāñ ka vo'oge, kō-yēlga la tī tōma mōolt la de la zāñja, tī yāma bō sura la mē dēna zāñja.

¹⁵ La sāñ dēna bela, tōma yi parni me bō'ra Nawēnne, tōma n yeti, Nawēnne botū Krisi vo'oge me, dee tī kūm kān vo'oge la īyā. ¹⁶ Sēba n ki la sāñ kān vo'oge, bela, Krisi yi ka vo'oge. ¹⁷ La Krisi sāñ ka vo'oge, yan bō sura la de la zāñja, la ya tōon-be'ero taale ken bōna la ya zuto. ¹⁸ La sēba n bo

Krisi sira dee ki la mē yi bɔi me. ¹⁹ Tōma n tarı putē'ere la Krisi la sān dēna la tōma n v̄oā dūnia wā zuo mā'a īyā, tōma n yi de ninbāaldōma gānna nērsaalba wuu.

²⁰ La, la dagt bela, Krisi ki dee vo'oge me, ījā n de p̄osp̄osī dāana n vo'oge pa'ale t̄i nērba baseba n ki la mē wun vo'oge.

²¹ La de la nēra ayila īyā t̄i nērba kiira, bela, la mē de la nēra ayila īyā t̄i kūm wun vo'oge. ²² Nērsaalba wuu de la Adam yūsī, bela t̄i ba kiira. Bela t̄i nēr-sēba wuu n mē de Krisi nērba wun vo'oge. ²³ La nēra woo tarı la a wakate, p̄osp̄osī de la Krisi n vo'oge, la a wa'aŋj̄ daare, sēba n de a nērba la wun vo'oge me. ²⁴ Bela poorum, Krisi wun sā'am sēba wuu n soe ke'enj̄, la na'am, la pāŋja wuu, dee yāŋja dīkē so'olum na lebse bɔ a Sō Nawēnnē, dee t̄i sela woo ba'ase. ²⁵ Bela, dēni t̄i Krisi di na'am hali ka paage wakat-sēka t̄i Nawēnnē wun boti a be'eba wuu bɔna a nāma tēja. ²⁶ Kūm n de be-sēka t̄i a wun wa sā'am poorum. ²⁷ La gulse Nawēnnē gōŋj̄ puam yeti: «Nawēnnē dīkē

sela woo ījē la a nāma tēja.» Lan yeti Krisi n soe sela woo la, la ka tāi t̄i a sōna Nawēnnē mēja n boti a sōna sela woo la.

²⁸ La Nawēnnē sān dīkē sela woo ījē Krisi nu'usum, ījā n de Nawēnnē Dayva la mē wun dīkē a mēja ījē Nawēnnē nu'usum. T̄i Nawēnnē dēna nēŋadāana sōna sela woo.

²⁹ Sēba n ki la sān kān malūn vo'oge, nēr-sēba n boti ba misra ba ko'om puam sēba n ki īyā la, wun ījē la wāne? Kūm sān kān malūn vo'oge, bēm t̄i ba ita bela? ³⁰ La bēm t̄i tōma pōsra t̄i yōore wakate wuu? ³¹ M sōbiisi, mam pōsrū m yōore me daare woo, mam n yeti ya se'em na de la sira. La de la sira wu mam n iti sū-yēlga ya yelle yāma n doli Zuudāana Azezi-krisi īyā se'em na. ³² La sān dēna la dūnia zuo v̄om mā'a īyā, mam n daan yē yela Efēesi tēja wu mam zēbri la we-dūnsi la, a yōorō de la bēm? La sān dēna t̄i kūm kān vo'oge, t̄i wun yele ni wu nērba baseba n yeti se'em na: «Base ya t̄i t̄i dita dee yūura, t̄i beere t̄i wun ki me.»

³³ Da pā'asē ya ya mēja. Fu sān dōla nēr-be'ego, fō wun

lebge la nēr-be'ego. ³⁴ Base ya tē'esē yooro, dee da le tunna tōon-be'ero. Mam yeti ya ti la de la yānnē bō ya. Ya nērba baseba ka mi Nawēnnē.

Sēba n wun vo'oge la īyā n wun āna se'em

³⁵ La nēr-sēka wun soke yeti: «Sēba n ki la wun vo'oge la wāne wāne? Ba wun wa tara la īyā bēm buuri?» ³⁶ Sokre ēna de la goon-sokre! Fōn ka mi ti fu sān bure sela biire, a yēm n wun bule yese vōa, dee ti a pōkō pō'oge? ³⁷ La sān dena la kebiire bu sela ayēma biire ti fu dīkē bure, a de la biire mā'a. La a sān yese, a ka le āna wu sekā ti fu bure la. ³⁸ Nawēnnē boti bōn-buuri la yesra āna wu ēnja n boori ti ba āna se'em na. Bōn-buuri woo n yesri āna se'em de la to'oto'ore.

³⁹ Bōn-vōosī mē ka tarī īyā ayila. Nērsaalba īyā de la to'ore, dūnsi īyā de la to'ore, niinto īyā de la to'ore, ti zūma īyā mē dena to'ore. ⁴⁰ Bōn-sēba n boe saazuum tarī la ba īyā, ti sēba n boe tēja zuo mē tara ba īyā, la ba sōnja dagi ayila. ⁴¹ Wēntule peelem boe la a to'ore, ti wōrga

peelem bōna a to'ore, ti wōrbēa peelem mē bōna ba to'ore. La wōrbēa la peelem mē le bōna la to'oto'ore.

⁴² Kūm vo'ore la mē wun wa āna la bela. Nēra sān ki ti ba laage ē, a īyā pō'orī me. La Nawēnnē sān wa vo'oge ē, a kān le pō'oge. ⁴³ Ba sān laage kūm, a lōrē me dee dēna gille. La a sān vo'oge, a ān na sōnja, dee tara pānja. ⁴⁴ Ban laage ē na, a tarī la dūnia zuo īyā. La Nawēnnē sān wa vo'oge ē, a tarī la īyā ti Nawēnnē Sia bō ē. Dūnia zuo īyā boe me, la īyā ti Nawēnnē Sia bō'orī mē boe me.

⁴⁵ La gulse Nawēnnē gōlō puam yeti: «Adam n de pōspōsī nēra la, Nawēnnē n bō ē vōm.» La Krisi ti ba wi'iri ti poorum Adam na, tarī la Sia n bō'orī vōm. ⁴⁶ La dagi īyā ti Nawēnnē Sia bō'orī la, ti ti to'ori yiēn. Ti to'ori la dūnia wā īyā yiēn, dee yānja wun to'oge īyā ti Nawēnnē Sia bō'orī. ⁴⁷ Nawēnnē daan dīkē la tēja tēntōnnō nāam pōspōsī nēra la. La poorum nēra la ze'ele la Nawēnnē yire wa'am. ⁴⁸ Dūnia nērba wuu ān wu nēr-sēka ti Nawēnnē daan dīkē tēja tēntōnnō nāam na. Ti Nawēnnē

yire nērba mē ãna wu nēr-sēka n daan ze'ele Nawēnnē yire wa'am na.⁴⁹ Bela, tōma n ān wu nēr-sēka tī Nawēnnē dīkē tēntōnnō nāam na, tī mē wun wa ãna wu nēr-sēka n ze'ele Nawēnnē yire wa'am na.

⁵⁰ M sōbiisi, bela tī mam gulse yele ya tī, nērsaala īyā wā kān tā'age kē Nawēnnē so'olvūm puam. īyā wā n pō'ori la, kān tā'age yē vōm n ka ba'asri.

⁵¹ Selse ya tī m yele ya yelle n sugē. Tōma nērsaalba wuu kān ki dee tī dūnia ba'asē, la tī wuu iisi wun teege mē. ⁵² Dūnia ba'asgō daare, benkonne n wun peebe, tī tī wuu teege tōtō nini kābsgō puam. Benkonne na sān peebe, seba n ki la wun vo'oge la īyā n kān malin ki, la Nawēnnē wun teege tōma īyā mē. ⁵³ Dēni tī nērsaala īyā wā n pō'ori la lebge īyā n ka pō'ori, tī īyā n kiiri la, lebge īyā n ka kiiri. ⁵⁴ La īyā n pō'ori la, sān lebge īyā n ka pō'ori, tī īyā n kiiri la, lebge īyā n ka kiiri, wakat-ēnja tī Nawēnnē gōjō n gulse se'em na wun ēnje. La gulse yeti:

«Nawēnnē yānje kūm,
tī kūm ka le bōna.

⁵⁵ Kūm, fu pānja boe la bē?
Fu toogo boe la bē?»

⁵⁶ La de la tōon-be'ero n boti kūm tara pānja kuvra nērba. Tī tā'are boti tōon-be'ero yēta pānja. ⁵⁷ Tī pu'usē Nawēnnē a yel-sōnnē, ēnja n bō tōma pānja tī tōma yānje tōon-be'ero la kūm, Zuudāana Azezi Krisi īyā la.

⁵⁸ Bela, m sōbi-nōjrīst, mōrgē ya ze'ele kānjkānje. Tunna ya Zuudāana tōoma la wakate wuu da base, yāma n mi tī nāmsg-sēka tī ya nāmsri Zuudāana la īyā dagi zānja la.

Ba lagse ligri tī ba sōnje Nawēnnē nērba n boe Zerizalem

16

¹ Leelē wā, mam boori tī m tōge la ligri la tī ya lagsri tī ya sōnje Nawēnnē nērba la yelle. Doose ya pa'al-sēka tī mam pa'alē Nawēnnē nērba la n boe Galati so'olvūm na. ² Lasri daare woo, nēra woo looge lig-sēba tī a yeti a bō la bīnje, da ze ya gu'ura tī mam sān wa paam, tī ya yānja lagse. ³ Tī mam sān wa paam, mam wun gulse la gōjō tōm nēr-sēba tī ya mēnja wun

looge la, ti ba tarı bo'a la sēnje Zerizalem.⁴ La, la sān le nara ti mam mēnja sēnje, bāma wun doose la mam ti ti sēnje.

Apoli tōgrı a sore sēnne yelle

⁵ Mam wun wa'am ya zē'am, la mam wun doose la Masedvani so'olum wa'am. ⁶ La mam sān wa'am, mam wun yuuge ya zē'am fēe, bu tā ti mam wun bōna la ya ti ṣṣorō wakate wa tole, ti ya sōnje ma ti m sēnje zē'e-sēka ti mam wun sēnje la. ⁷ Mam ka boori ti m wen doose bīse ya dee tole, mam tarı putē'ere ti mam wun bōna ya zē'am yuuge, Zuudāana la sān bō mam sore. ⁸ La mam wun weege bōna la Efēesi tēnja halı ka paage Pāntekötü kibsa daare. ⁹ Se'ere n soe la, Nawēnnē yo'oge la sore bō mam ti m tum a tōoma zozo'e, baa be'eba n zo'oge la.

¹⁰ Atimōti sān wa'am ya zē'am, ya to'oge ē sōnja, dee ēnje ya wun ēnje se'em ti a buraane da bo'oge. Se'ere n soe la, a tunni Zuudāana tōoma la wu mam n tunni se'em na. ¹¹ Nēra nēra da pō'oge ē, sōnje ya ē ti a

leme wa'am mam zē'am la sūmā'asum. Mam, la sōbiisi la gu'uri ē me.

¹² La sān dēna ti sōbia Apolosi, mam yele ē me nōore faa ti a doose la sōbiisi baseba la wa'am wa bīse ya. La a ka boori ti a wa'am leele wā. A sān wa yē nēnja, a wun wa'am.

Ba'asḡo yetōga, la pu'usḡo

¹³ Guuse ya, ya mēnja ze kāñkāñje Nawēnnē sore doosgo la puam. Keje ya mēnja, tara ya buraane. ¹⁴ Ita ya sela woo la nōjłum.

¹⁵ M sōbiisi, ya mi Astefanasi la a yire dōma yelle, bāma n dēnje bō Nawēnnē sūra Akayi so'olum puam. Ba tum me bō Nawēnnē nērba. Mam belni ya me ¹⁶ ti ya nanna nēr-bāma, la nēr-sēba wuu n tunni Nawēnnē tōoma wu bāma la.

¹⁷ Mam tarı sū-yēlga me Astefanasi la Afōrtunatusi la Akayikusi n wa'am na. Se'ere n soe la, ba sōnje mam wu yāma n boe mam zē'am na. ¹⁸ Ba keje mam, la yāma sūure me. Pēgra ya nēr-bāma buuri.

¹⁹ Nawēnnē nērba n boe Azi so'olum pu'usri ya. Akila, la

1 Korēnti 16

Aprisili, la Nawēnne nēr-sēba n
lagsri ba yire la pu'vsri ya sōŋa
Zuudāana Azezi doosgo puam.

²⁰ Sēbiisi la wuu pu'vsri ya.
Pu'vese ya taaba la nōŋlum.

²¹ Mam Apoli n gulgse pu'vsgo
wā la m mēŋja nu'ugo, mam
pu'vsri ya.

²² Nēr-sēka n ka nōŋe
Zuudāana la, kā'a-be'ego boe a
dāana zuo. Maranata^c.

²³ Tī Zuudāana Azezi yel-
sōnne wun bōna la ya.

²⁴ Mam nōŋe ya wuu mē
Azezi-Krisi doosgo puam.

^c **16:22** Maranata de la Aramēyē
yetoga n boori tī a yeti, tōma
Zuudāana sēm mē.

Gōŋo la zāshō

Sapitri 1

Karēn̄e-ya Tōoma gōñ̄o sapitri 18.

Bilam pa'alti ti Apoli yuvn̄ sēñ̄e la Korēnti tēñ̄a ka mōole Azezi kō-yēlga bō nērba, ti ba sake. A ēñ̄e la yuvn̄e la p̄usvka bilam zāsum ba. Bela poorum ti Apolosi mē daan wa'am mī wa zāsum ba Nawēnn̄e gōñ̄o yela pa'ase (18:27-28). Korēnti boe la Akayi so'olum puam.

Karēn̄e-ya Korēnti gōñ̄o sapitri 1.

Apoli gulse gōñ̄o wā bō la Nawēnn̄e nērba n̄ boe Korēnti tēñ̄a la. La dagi nēra n̄ sēnn̄i Wēndeem mā'a ti a de Nawēnn̄e nēra. Nawēnn̄e nērba de la sēba ti Nawēnn̄e wi ba ti ba welge to'ore sakra Azezi-Krisi la.

Apoli gulse gōñ̄o wā bō la Korēnti dōma mā'a bū la ken dēna la tōma īyā? (Karēn̄e-ya 1:2 lerge.)

Bēm ti Nawēnn̄e bō tōma Azezi-Krisi īyā ? (Karēn̄e-ya 1:5 lerge.)

Tōma sān̄ gūre Krisi kō-yēlga la kāñkāñe, a wun ēñ̄e la bēm bō tō ? (Karēn̄e-ya 1:6-8 lerge.)

1)

2)

3)

Karēñe-ya dee gulse sela n po'oge pa'ase. /
Apoli kā'an Nawēnnē nērba tū _____ / da bōna ba
tēñasuka. Ba mase tū ba ēñe _____ ayila, tara
_____ ayila la taaba.

(Sapitri 1:10.)

Krisi n ki kūm dō-puurja zuo yetoga la de la _____
bo nēr-sēba n ka yē fāagre la. La tōma sēba n yē fāagre la mi
tū la de la _____.

(Sapitri 1:18.)

Nawēnnē n looge nēr-sēba la mi tū Krisi de la āne ?

(Karēñe-ya 1:24 lerge.)

Āne yem la āne pānja n gānni nērsaalba yem la ba pānja ?

(Karēñe-ya 1:25 lerge.)

Bēm īyā tū Nawēnnē looge nērba zozo'e n ka tarī dūnia yem,
la pānja ? (Karēñe-ya 1:29 lerge.)

Tōma n de Azezi nērba la mase tū tū wē yō'ogō la bēm īyā ?

(Karēñe-ya 1:31 lerge.)

Zāsum ya sapitri 1:30 mina ē na zuugo.

**³⁰ Azezi-Krisi ūyā tū tū tara Nawēnnē yem,
dee masē Nawēnnē nējam,
welge to'ore lebge a nērba n yese tōon-be'ero puam.**

Sapitri 2

Karēnję-ya Korēnti gōjčo sapitri 2.

Apoli n mōole Azezi-krisi kō-yēlga la, a yetōga la zuo de la bēm ?
(Karēnję-ya 2:2 lerge.)

Bēm ūyā tū Apoli yeti ēja ka mōole la nērsaalba yem ?

(Karēnję-ya 2:5 lerge.)

Nēr-sēba n selsri Nawēnnē yetōga la, dēnī tū ya sake Azezi dee bō ē
sūra ya vōm na wuu puam, la dagi ya sake karēnsaama mēja yetōga
mā'a.

Da bōora ya tū ya dīkē nēra la ējē nēja sake ē a mi'ilum bui a
bōntarsōm ūyā, dee yīm Azezi yelle.

Bēm n pa'ale tū sēba n soe dūnia wā daan ka mi Nawēnnē yem ?

(Karēnję-ya 2:8 lerge.)

Ãne n wun sõŋe tōma tū tū tā'age bāŋe bōn-sēba wuu tū Nawēnnē bō tō ? (Karēŋe-ya 2:12 lerge.)

Ãne n mi yel-sēba n ze'ele Nawēnnē Sia zē'am la vōore dee tāna wun bāŋe sela woo n ān se'em bōke ? (Karēŋe-ya 2:14-15 lerge.)

Zāsum ya sapitri 2:9 mina ē na zuugo.

**⁹ Bōn-sēba tū Nawēnnē māasum tū a bō nēr-sēba
n nōŋe ē na, gānni bōn-sēba wuu tū nēra nān ka yē,
bu wōm, bu tē'esē a pvtē'erum.**

Sapitri 3

Karēŋe-ya Korēnti gōŋo sapitri 3.

Andōma n ān wu ba de la bileesi Krisi doosgo la puam ?
(Karēŋe-ya 3:1 lerge.)

Ya sān ita sūure zebra la taaba, la pa'alī la bēm ?
(Karēŋe-ya 3:3 lerge.)

Nērba baseba sān yeti, bāma dol̄ la Abōn̄o bū Abōn̄o, la ka tar̄ vōore. La sān dēna Nawēnne nērba tēnasvka, la ka mase t̄ t̄ bisra t̄ nēra aȳla n gānn̄i aȳema.

Apol̄ yeti, ba wuu de la Nawēnne tūntōn̄ba. Bēla nēra woo tōnn̄i la tuvn̄-kāna ? (Karēnj̄e-ya 3:5 lerge.)

Apol̄ dīke la bēm māmsra ba Tōoma la ? (Karēnj̄e-ya 3:6-8 lerge.)

Sēka n sell̄ la, la de la bēm Tōoma t̄ a tōnn̄?

Sēka n basr̄ ko'om na, la de la bēm Tōoma t̄ a tōnn̄?

Āne n tar̄ vōore gānna: Sēka n sell̄ la, bū sēka n basr̄ ko'om na, bū Nawēnne n bot̄ ba bīta la ?

Apol̄ le dīke la bēm māmsra ba Tōoma la ?
(Karēnj̄e-ya 3:10-17 lerge.)

Bēm īyā tī Apolī yeti, nēra woo guuse a mēṇja la ēn mēti se'em na ?

Azezi wa'aŋj̥ daare, bēm n wun īŋe nēra woo Tōoma ?
(Karēŋe-ya 3:13 lerge.)

Nēra sān tum sōŋa, bēm wun īŋe ? (Karēŋe-ya 3:14 lerge.)

Nēra sān ka tum sōŋa, bēm wun īŋe ? (Karēŋe-ya 3:15 lerge.)

Nawēnnē wun dīkē la bugum make nēra woo Tōoma n ān se'em, la boori tī la yeti a wun būse la nēra woo n tum se'em: nēra sān tum a mēṇja īyā, la de la dūnia wā bōnō, la de la wakatē fēfēē īyā, la bugum n wun di a Tōoma la. La nēra sān tum Nawēnnē īyā, la de la wakatē n ka ba'asrū īyā, la bugum kān di a Tōoma la.

Bela nēr-sēba n tōnni eera ba mēṇja yu'vre dūnia wā zuo la, Azezi wa'aŋj̥ daare, a wun paale tī a dāana Tōoma ka tarū yōorō. Nēr-sēba n tōnni eera tī Azezi yē pēka la, bāma Tōoma n tarū yōorō Nawēnnē zē'am.

Nawēnnē nērba ān wu deego la tū a Sia bōna a puam.

Bēm tū Nawēnnē dīkē tū la dēna ēbre la. (Karēñe-ya 3:11 lerge.)

Ēbre ayēma ka le bōna tū nēra wun ēebē.

Nawēnnē wun ēñe nēr-sēba n sā'am a deego la la wāne?

(Karēñe-ya 3:16-17 lerge.)

Nēr-sēba n sā'am Nawēnnē deego, de la nēr-sēba n tōnnī be'em Nawēnnē nērba tēñasuka botū ba ka le dōla Nawēnnē sōña la.

Nēra sān tē'ese tū ēñja n tarū dūnia wā yem na, a mase la Nawēnnē Tōoma, a pā'ase la a mēñja. Bela la ka mase tū tū ita la bēm ?

(Karēñe-ya 3:21 lerge.)

Sapitri 4

Karēñe-ya Korēnti gōñjō sapitri 4.

Nawēnnē dīkē a yela n daan suge la ēñe Krisi tuntōnba la nu'usum tū ba ita la bēm ? (Karēñe-ya 4:1 lerge.)

Ba sān dīkē tūvne ējē nēra nu'usum tī a bīsra, ba boorī tī a dēna la bēm ? (Karējē-ya 4:2 lerge.)

Nērba sān nā'ase tō bū ba sān zergē tō, la pa'ale tī tōma tarī buvrot bū tōma ka tarī buvrot ? (Karējē-ya 4:3-4 lerge.)

Tōma mējā sān tē'esē tī tī ējē sōjā, la seke me bū ?
(Karējē-ya 4:3-4 lerge.)

Āne n wun di tōma sariya ? (Karējē-ya 4:3-5 lerge.)

Tī Zuudāana la sān wa'am, a wun ējē la wāne?
(Karējē-ya 4:5 lerge.)

Bēm pa'alī tī tōma sān wē'era yō'ogō nēra īyā bū tī sān zēkē tī mējā, tōma ka tarī buvrot ? (Karējē-ya 4:6-7 lerge.)

Apoli n soke sokrısı la, a boori ti a pa'ali la Korēnti dōma ti ba ka ēŋe sōŋa. Apoli kā'an ba la ba zēk-m-mēŋa la ūyā, dee pa'ali ba ti la ka mase ti ba tē'esra bela.

Apoli n yeti: <Ya tē'esε ti yāma pōn tara Nawēnnē bōntarsōm na wuu ti la seke me> na, a pa'alt ba me ti ba wun tā'age tara Nawēnnē bōntarsōm na wuu ti la seke me Nawēnnē yire, la dagi leelē wā.

Nērba sān tē'esε ti ba pōn tara sela woo bu ba pōn mase Nawēnnē zē'am sela woo puam me, la boti ba zēkra la ba mēnsi, la ka ān sōŋa.

Bēm ti Kōrenti dōma tē'esε, ti Apoli boora ti a yeti la ka ān sōŋa ti ba tē'esε bela ? (Karēŋε-ya 4:8 la 4:10 lerge.)

Apoli n yeti: <Tōma ān wu zōllō Krisi ūyā> la, la boori ti la yeti bēm ? (Karēŋε-ya 4:10 dee le karēŋε 1:18-21 lerge.)

Karēŋε-ya dee gulse sela n po'ɔge pa'ase.

Apoli ka gulse ti a boti yānnē yōkε ba, a yeti a _____ ba me wu a _____ ti a _____ la.

(Sapitri 4:14)

Apoli fable zozo'e me Korēnti dōma īyā. Ēn mōolt kō-yēlga bō ba ti ba yē vōm na īyā, a nōjē ba zozo'e me, wu sō n nōjē a kōma se'em na. Bela ti a kā'am ba bōra ti ba bājē Nawēnnē sira, le dōla ē la ba sūure wuu.

Nēr-sēba n bī Nawēnnē doosgo puam, dēni ti ba zāsum nērba baseba sōja sōja, dee pa'ale ba ba tuure. La dēni ti ba ējē bela la nōjlum.

Bela, ti Apoli yeti : Mam belni ya me ti ya ita

(Sapitri 4:16)

Nawēnnē nērba ka tā wun kā'am nērba baseba, ti ba mēja yel-irē sān ka dōla Nawēnnē yetōga n yele se'em na sōja sōja.

Apoli yeti : Mam n vōa se'em Krisi doosgo la puam na, la de la bōnbāma ti mam zāsnī nērba. (Sapitri 4:17)

Dēni ti tōma vōm, la tōma yel-irē wuu, la tōma yetōga dēna ayila.

Nawēnnē so'olum dagi _____, la de la _____.

(Sapitri 4:20)

Tōma sān dōla Nawēnnē, a wun bō tō pājā ti ti vōa la sira wu Azezi-Krisi n pa'ale ti se'em na.

Zāsum ya sapitri 4:5 mina ē na zuugo.

⁵ Tī Zuudāana sān wa wa'am, a wun dūkē sēla n svge lika puam yese peelem puam, dee boti bōn-sēba wuu ti nērsaalba tē'esrī ba sūure puam puke. Wakat-ējā, Nawēnnē wun pēgē nēra woo wu lan mase ti a pēgē ē se'em.

Sapitri 5

Karēñe-ya Korēnti gōñjō sapitri 5.

Krisi nēra ka mase tū a ita yalsū.

La sān dēna Nawēnnē gōñjō puam, ba dīkē la pōg-dire tū la dēna māmsgō pa’ale Nawēnnē la a nērba n nōñje taaba se’em. Bēla la ka mase tū tū ita yalsū, dēni tū buraaga la a pōga vōa la taaba la nōñlum, la sra, la pupeelum.

Nērba baseba sān bōna Nawēnnē nērba puam tōnna tōon-be’ero dee ka teege yem base tōon-be’ero la, tū wun ēñje la wāne ?

(Karēñe-ya 5:2 lerge.)

La de la yalsū bēm buuri tū Korēnti nēra ēñje, dee tū ba sīna ?

(Karēñe-ya 5:1 lerge.)

La gulsē Nawēnnē gōñjō puam yeti la ka mase tū nēra gā la a sō pōga, bū a tā, bū nēra n de yō’lum na ē, bū a yire nēra (bīsē ya Leviti dōma 18:6-18, la Lōo gōñjō 27:20-23).

Apoli n gulsē yeti: <ya yese nēr-ēñja ya tēñasvka base Asūtāana nu’usum tū a sā’am a īyā, dee tū a sia wun yē fāagre tū Zuudāana Azezi wa’ajō daare> la, a vōore de la bēm ?

(Karēñe-ya sela n gulsē gōñjō la tilum lerge.)

Apoli dñke la bñm make pa'ale tñvn-be'ego n ãn se'em ?
(Karëñe-ya 5:6-7 lerge.)

Zög-base kibsa de la Zñfu dñma kibsa tñ ba dití yvune woo. Zñfu dñma ita ë tñera la bñma n daan de yamsı bñna Ezipti la, lan daan ëñe se'em tñ maleka la daan ku Ezipti dñma kñm-dë'ensı dee zögë bñma base ka ku bñma la. Kibsa la wakate sän ën paage, Zñfu dñma yire woo kvırı la pesgo dita kibsa la, tñera tñ la de la pesgo zum ïyä tñ bñma yë fñaagre. La kibsa la dia wakate, ba obrı la borborı n ka tarı dñbille. Ban daan käblı tñ ba yese Ezipti la ïyä n soe tñ ba ka yañe ze'ele ëñe dñbille ëñe mñ.

Nawënnë gõnjø pvam dñbille mämsrı la tñon-be'ero.

Pesgo la de la mämsgø n pa'alı tñ Azezi n wa'am wa ki fñaage tñon-be'ero dñma. Ba ku Azezi la Pakı kibsa wakate.

Krisi n daan sake tñ ba ku ë tñma ïyä la, la mase tñ tñ ita la bñm ?
(Karëñe-ya 5:7-8 lerge.)

La de la ñndñma tñ Apoli yetı, tñ da lagım na ba ?
(Karëñe-ya 5:9-11 lerge.)

Bıse ya tōon-be'ero la tı Apolı sōre la: Nēra sān nōŋe bōnō bu tuvra nērba, la de la tuvn-be'ego wu a sān ita yalsı bu zūura.

La dagı tōma n wun di seba n ka dolt Nawēnnę na sariya, Nawēnnę n wun di ba sariya. La de la tōma bıse tōma n de Nawēnnę nērba la pvam, da base tı nēra mina dee tōnna tuvn-be'ero.

Tōma sān karēŋe gōŋo buyi dāana tı Apolı gulse bō Korēntı dōma la sapitri 2:5-11, tı wun bāŋe tı Korēntı dōma yuvn sake Apolı n yele se'em na me sıbge nēr-sēka n tvm tuvn-be'ego la. La, la ēŋe wu yuvnne ayila poorum, Apolı le gulse me bō ba yeti, ba yāŋa base a tuvn-be'ego la taale, dee bō ē buraane, pa'ale ē ba nōŋlum.

Zāsum ya sapitri 5:8 mina ē na zuugo.

8 Base ya tı tı yese putē'e-be'ero, la tōon-be'ero wuu tı vōm pvam, dee dēna pupeelem, la sūra-dōma.

Sapitri 6

Karēŋe-ya Korēntı gōŋo sapitri 6:1-11.

Azezi nēra sān tara yelle la ayēma, la ka masę tı ba ēŋe la bēm ?

Ba mēŋa sān ka tā'age malge yelle la, la masę tı ba tarı sēŋe la āndōma zē'am?

Apolı yeti nēra sān ēŋe tı be'em, la masę tı tı ēŋe la bēm ?
(Karēŋe-ya 6:7 lerge.)

Apolı yeti āndōma n kān yē zē'a Nawēnnę so'olvum puam ?

(Karēŋę-ya 6:9-10 lerge.)

1	2
3	4
5	6
7	8
9	10

Zāsum ya sapitri 6:11 mina ē na zuugo.

**11 Nawēnnę Sia peege yāma tōon-be'ero mę botı ya lebge
Nawēnnę nērba, masę a zē'am Zuudāana Azezi-krisi
yu'vre īyā.**

Karēŋę-ya Korēntı gōŋę **sapitri 6:12-20 .**

Duke ya īyā la nā'asę Nawēnnę !

Karēŋę-ya dee gulse sela n po'ęge pa'asę.

Yāma nērba baseba yeti: «Mam tarı sore wun ēńęe _____
_____ mę.» La mam yeti ya tı dagı sela woo n tarı
_____. Mam mē tarı sore wun ēńęe sela woo mę.

La mam kān sake lebge sela baa ayıla _____.
(Sapitri 6:12)

Tuvn- be'ego sān sōna tō, tōma de la tuvn-be'ego la yamsı.

Apolı yeti bēm soe tı la ka masę tı tı ita yalsı ?

(Karēŋę-ya 6:13 lerge.)

Apoli le yeti bēm soe tū la ka mase tū tū ita yalsi ?

(Karēñe-ya 6:15 lerge.)

Tōma īyā de la Nawēnnē bēm ?

(Karēñe-ya 6:19 lerge.)

Nawēnnē n da tōma la Azezi zūm na, tōma mase tū tū ita la bēm ?

(Karēñe-ya 6:20 lerge.)

Apoli yeti: Tuvn-be'e-sēba wuu tū nērsaala itū la ka boe a īyā puam.
La tuvn-be'e-sēka n de yalsi la boe la nērsaala īyā puam.

La sān dēna bā'a-sēka tū ba wi'iri tū SIDA buū eesi, nōore zozo'e
la de la yalsi īyā tū a yōkri nēra. Bela tōma sān sake Nawēnnē yetoga,
la wun sōñe tū me tū tara īmā'asum. Tū Zuudāana n soe tū īyā la, a ka
boori tū tū sā'am ē la yalsi Tōoma.

Sapitri 7

Karēñe-ya Korēnti gōñō sapitri 7.

Pōg-dire yelle

Apoli lerge la sokrisi tū ba soke ē. Tōma ka bāñe ban soke ē se'em,
tōma mi la ēñ lerge se'em mā'a.

Korēnti nērba baseba daan tē'esri me tū nēra sān ka di pōga n sōi.
Apoli sake me tū nēra sān tāna wun yōkē a mēñja ka di pōga bu ka ele,
la āñ sōñja (7:7-8). La Korēnti tēñja la puam nērba zozo'e n boe mī ita
yalsi. Bela tū Apoli yeti, lan wun ēñje se'em tū ba da ēñje yalsi, buraaga
woo di a pōga, tū pōka woo mē ele a sūra.

Bēm soe tī buraaga mase tī a bō a pōga lan mase tī a bō ē sela, tī pōka
mē bō a sira lan mase tī a bō ē sela la ?

(Karēnje-ya 7:3-4 lerge.)

Nēra sān sējē sore ka yuura dee base a pōga, la mase bū la ka mase ?

(Karēnje-ya 7:5 lerge.)

Zuudāana Azezi nōore la de la bēm tī Apoli yeti la de la pērgre ?

(Karēnje-ya 7:10-11 lerge.)

Nēra sān sake Azezi, la ka de a di pōka bū a ele sira n dagi Azezi nēra
(le karēnje 7:39). La nēra sān pōn tara pōga bū sira dee sake Azezi, a
wun ējē la bēm ? (Karēnje-ya 7:12, 13, 15 lerge.)

Korēnti dōma daan tē'esri tī nēra sān tara pōga bū sūra n dagt Azezi nēra, a wun dēge ē me, bela īyā tī ba tē'esra tī dase'ere la wun dēna pērgre tī ba base ē.

Apoli ka sake bela, a yeti bēm ? (Karēnję-ya 7:14 lerge.)

Bēm soe tī Apoli yeti, <seka n ka dolı Azezi sore la, sān bōora tī a base seka n dolı Azezi sore la, a base ē tī a fōrge> ?

(Karēnję-ya 7:15 lerge.)

Apoli n yeti: <Selā n ān sōja de la nēra woo vōa wu ēn daan ān se'em tī Nawēnnę wi ē na, wu Zuuddāana n bō ē tī a vōa se'em na> la boori tī la yeti ban dōge tōma zē'e-seka bū tōma yirdōma n ān se'em, tōma sān dēna bōntatba bū nasadōma, bū tōma n de buur-seka nērba, tī sān tara sura bū pōga bū tī sān ka tara, ēna dagt yelle, selā n ān sōja de la tī sake Nawēnnę nōore. (Sapitri 7:17-19)

Karēnję-ya dee gulse selā n pō'cge pa'asę.

Nawēnnę da ya la toogo, bela _____ .

(Sapitri 7:23)

Apoli tōge seba n ka tarı surba, bū pōgba la yelle yeti bo ?

(Karēnję-ya 7:25-26 lerge.)

Apolı n tē'ese yeti nēra sān bōna ayila n sōi la, a boori tī a yeti
nēra sān di pōga bu ele sura, la ka ān sōnya bu ?
(Karēñe-ya 7:28 la 7:38 lerge.)

Bēm soe tī Apolı yeti, sēba n ka tarı surba, bu pōgba bōna bayila wu
ban ān se'em na ? (Karēñe-ya 7:28 lerge.)

Wakat-sēka tī Nawēnné bō tō la n ka le zo'oge la ūyā, la mase tī tī ita la
bēm ? (Karēñe-ya 7:29-31 lerge.)

Nēra sān ka di pōga bu ka ele sura, a yōore de la bēm ?
(Karēñe-ya 7:32-34 lerge.)

Apolt boori tī tōma wuu ita la bēm ?
(Karēñe-ya 7:35 lerge.)

Nēra pōga bū a sira sān ki, a tarū sore wun ēŋe la bēm ?

(Karēŋe-ya 7:39 lerge.)

A sān ka le ele, sū-yēlga ka le bōna mē bū ?

(Karēŋe-ya 7:40 lerge.)

Nēra sān tara pōga bū sira, bū a sān ka di pōga bū ka ele sira, a tā wun vōa wu Nawēnnē n boorū se'em mē tara sū-yēlga. Sela n de pērgre bō ba wuu de la ba sake Nawēnnē vōa wu lan mase dee da ita yalsi.

Sapitri 8

Karēŋe-ya Korēnti gōŋo sapitri 8.

Apoli ken lerge Korēnti dōma la sokrīsi.

Ba de la baga nēnno yelle.

Apoli zebri la nēr-sēba n yeti bāma soe ba mēnja, dee tara bāŋre la, tū ban itū se'em na pa'alī mē tū nōŋlum ka boe ba zē'am.

Karēŋe-ya dee gulse sela n po'ɔge pa'ase.

Tū mi tū baga de la sela n de _____ dūnia wā zuo, dee
ken mina tū _____ mā'a n boe.

A de la tū _____ n nāam _____, la ēŋa īyā tū tū _____.

La tōma ken mina tū _____ mā'a n boe, a
de la Azezi-krisi, la doose la ēŋa _____, la
ken doose la ēŋa tū tū tara _____. (Sapitri 8:4-6)

Bāma n bāŋe sela la ān sōŋa mε. La ban dīkε ba bāŋre la ita sela la ka ān sōŋa.

Nēra sān tara bāŋre dee ka tara _____, bāŋre la boti a zēkra la a mēŋa.

(Sapitri 8:1)

Nēra sān tē'esra tī a tara bāŋre, a ken ka mina sela n mase.

Bāŋre sura sura de la Nawēnnē mi tōma mε boti tī lagum na ē tara nōŋlum. (Sapitri 8:2)

Ba bāŋre la boti ba dita la baga nēnnō boti nērba baseba tuura. Dēni tī ba tara nōŋlum dīkε ba bāŋre la ita sela n wun sōŋe nērba tī ba ze'ele kāŋkāŋe Nawēnnē sore doosgo puam.

La dagi _____ n wun boti tī lēm Nawēnnē. Tī sān ka di, sela ka _____ tō, la tī sān di, a ka _____ tī sela.

(Sapitri 8:8)

Dēni tī tī guuse tī mēŋa, tī tī da ēŋe sela n wun base tī nēr-seba n ka tarī pāŋa Nawēnnē sore doosgo puam na

_____.

(Sapitri 8:9)

Tōma sān mina tī sela tī tī tara nōorē wun ēŋe la tā wun base tī tī sōbia tūm tūvn-be'ero, la mase mε tī tī da ēŋe bēla base tī tī sōbia tūm tūvn-be'ero.

(Sapitri 8:13)

Sapitri 9

Karēñe-ya Korēnti gōñç sapitri 9.

Apoli base ñ tarı sore wun ñjε sela la me

Apoli díke la a mēña make pa'ale tōma tı la dagı pērgre tı tı ñjε sela woo tı tı tarı nōore wun ñjε. Tōma n de Nawēnné nērba la, tōma mēña tā wun looge yem me base sela ırgo Nawēnné so'olum na īyā.

Bēm tı Apoli tarı sore wun ñjε dee ka ita ?

(Karēñe-ya 9:4-5 lerge.)

Zē'e-seba tı tı karēñe wā, la de la nērba baseba n yeti Apoli n ka to'ori sōñre Nawēnné nērba zē'am na, a dagı Nawēnné tōntōnna. Bela tı a pa'ale ba tı ñja de la tōntōnna, la ñja tarı sore me tı a to'oge sōñre Nawēnné nērba la zē'am. La, la de la ñja mēña n looge a yem tōnna dita dee ka bōra sōñre.

Bēm tı Apoli díke nērba vōm pvam make pa'ale tı seká n mōole kō-yēlga la tarı sore me tı a to'oge sōñre a tuvne īyā.

(Karēñe-ya 9:7 lerge.)

1

2

3

Bēm tı a le díke make pa'ase a yetoga la pāñja ?

(Karēñe-ya 9:8, 13, 14 lerge.)

1

2

Bēm soe tī Apolī tara nōore wun to'oge sōnre Nawēnnē nērba la zē'am,
dee ka bōra sōnre ? (Karēnje-ya 9:12 lerge.)

Apolī n gulse la, a boori tī ba bō ē na sela tī a tarī nōore tī a to'oge la
bu ? A yeti bo ? (Karēnje-ya 9:15 lerge.)

Bēm tī Apolī yeti la dagi ēja mēja n looge yem mōola kō-yēlga la, la
de la pērgre tī ēja mōole ? (Karēnje-ya 9:17 lerge.)

Apolī yeti ēja yōorō de la bēm ? (Karēnje-ya 9:18 lerge.)

Apolī itī la ēja n wun ējē se'em tī kō-yēlga la mōolgō sējē nēja.
Karēnje-ya dee gulse sela n po'ōge pa'ase.

Mam soe m mēja mē, mam dagi nēra _____.

La baa bela, mam dīkē m mēja lebge la _____
_____, tī m tā'age botī ba nērba zozo'e _____
_____. (Sapitri 9:19)

Mam sān bōna la nēr-sēba n ka tarū pānja Nawēnnē sore
doosgo puam, mam vōa wu bāma, tī _____
_____. Mam itī sēla woo la
bēla bō'ora nērba buuri wuu, ita mam wun ēñē se'em tī m
tā'age _____ ba nērba baseba. (Sapitri 9:22)

Apoli le pa'ale la sēla n soe tī ēñja ita bēla wuu.
A yeti bo ? (Karēñē-ya 9:23 lerge.)

Apoli pa'ale me tī ēñja yōorō dagi bōn-sēba tī ēñja wun
to'oge nērba zē'am na, ēñja yōorō de la Nawēnnē bō'a.

Apoli dīkē la bēm makra Nawēnnē nērba vōm n ān se'em ?
(Karēñē-ya 9:24-26 lerge.)

Mōrgē ya wu zōtba n zotī se'em na, tī ya yāñē _____
_____. (Sapitri 9:24)

La sān dēna zōa, nēra ayīla mā'a n diti. La sān dēna
Nawēnnē nērba zē'am, la dagi nēra ayīla mā'a n diti. La dēni
tī tī mōrgē la tī pānja wuu yāñē paage ba'asgo.

Zōtba wuu yōkrī ba mēñja me sēla woo puam tī ba to'oge bō'a
n kān yuuge dee sā'am. La tōma yōkrī tī mēñja tī tī wa to'oge
la _____. (Sapitri 9:25)

Greki dōma yvun dīke la tūsi vōorō ēnje tara bō'ora sēba n zotū la pa'ala tū ba zoe yānje mē. Bō'a la vōore yvun de la nā'asgō mā'a, la a ka yuuri dee sā'ana.

Bēm tū Apoli yeti ēnja ka boorū tū a kojē ?

(Karēnje-ya 9:27 lerge.)

Sapitri 10

Israyeli dōma māmsgō

Apoli dīke la Israyeli dōma yelle make pa'ale tōma tū wun ēnje se'em.

Israyeli dōma yvun boe la Ezipti dena yamsi, tū Ezipti naba nāmsra ba zozo'e. Tū Nawēnnē botū Amoyisi sēnje ka tarū ba yese. Ban yvun yese la, ba boe la weem, tū Nawēnnē bōna ba nēnja sawate puam tarū ba we'esa Kanaan tēnja. Tū Ezipti naba yvun yeti ēnja ka le tara yamsi, isge babsra ba tū a tara ba lebe.

La Israyeli dōma yvun paage la ko'o-kāte nōorum ka tāna wun tole. Bilam tū ba gelge būse poorum yē Ezipti naba, la a nērba n sēm la ba zebre lōgrō. Tū dabeem yōke ba zozo'e tū ba kaasra. Tū Nawēnnē botū Amoyisi dīke dasaare tēege tū ko'o-kāte la welge zē'esī bayi dee tū tēnja la lebge kē'nja, tū Israyeli dōma doose tole.

Tū Ezipti naba, la a nērba la paage ko'o-kāte la nōorum sige mē dōla tū ba tole, tū Nawēnnē botū Amoyisi le tēege dasaare la, tū ko'om na lebe libe ba wuu ku ba.

Bela poorum lrayeli dōma yvun boe la weego la puam tū dia ka bōna tū ba wun di. Tū Nawēnnē botū dia yu'vre n de Manne ze'ele saazuum sigra daaree woo tū ba dita.

La ba yvvn paage la zē'a ayēma tī ko'om ka bōna wvn yū, tī Nawēnnē botī Amoyisi wē tānpia tī ko'om yese tī ba yū.

La Nawēnnē yvvn wi Amoyisi la tāja zuo tī a tōge la ē. Wakat-seka tī Amoyisi boe tāja la zuo yuura la, lsrayeli dōma la yele me yeti: <Amoyisi ka le bōna>, maale bagre ze'ele, ēŋe de'eŋ-kātē ita ban boori se'em, kāabe ē yeti ēŋa n de bāma wēnnē.

La ba yvvn sēŋe weego la puam ka paage la tēŋa yu'vre n de Moabi ēŋe yalsi la tēŋa la pugunto, tī Nawēnnē botī ba nērba tūspisyi la atā ki.

La ba yvvn yōnni Amoyisi me tī dia la ka ān sōŋa, tī la ka ēŋe Nawēnnē sūure yēlum, tī a botī bōnsē'edōma ku ba nērba zozo'e.

La ba yvvn ken yōnna me tī bāma ka sake tī Amoyisi la A'arō sōna bāma, tī Nawēnnē botī ba nērba zozo'e ki.

Bela tī Apolī makra pa'ala tō tī da ēŋe wu bāma la.

Karēŋe-ya Korēnti gōŋo sapitri 10:1-13.

Tōma sān mise ko'om la Azezi yu'vre, la pa'ale tī tī de la aytla la Azezi, la mē pa'ale tī tī looge yēm tī tī wvn dolt Azezi wakate wuu. Bela tī Apolī yeti nērba la n yvvn doose Amoyisi sawate la tēŋa, la ban doose ko'o-kātē la puam tole la, la ān wu ko'om misga n botī ba dēna aytla la Amoyisi. (Sapitri 10:1-2)

Nawēnnē n yvvn bō lsrayeldōma dia n ze'ele saazuum, la ko'om n yese tānpia puam na, la de la māmmsgō n pa'ale tī Azezi bō tōma sela woo me.

Azā gōŋo la puam Azezi yeti ēŋa n de dia n bō'ori vōm n ka ba'asri, la seka n bō ēŋa sira, koyūuro kān tarī ē. (Azā 6:35)

Apolī pa'ale tī Nawēnnē yvvn ēŋe lsrayeli dōma yel-sōnnē zozo'e me, la baa bela, ba nērba zozo'e yvvn ka iti sela n mase Nawēnnē yēm, tī a yvvn sibgē ba.

Nawēnnē yuvn ēŋe la bēm bō lsrayelī dōma ?
(Karēŋe-ya 10:1-4 lerge.)

lsrayelī dōma yuvn tūm na tuvn-be'e-bāna tī Apolī yeti tī da
ēŋe wu bāma n ēŋe se'em na ? (Karēŋe-ya 10:7-10 lerge.)

Karēŋe-ya dee gulse sela n po'ogē pa'asē.

Bōn-bāma wuu yuvn ēŋe tī yaabdōma tī la dēna la māmsgō
bō nērba baseba. La ba gulse bēla, tī la dēna la _____
bō tōma sēba n boe wakat-ēna tī dūnia lēm
_____. (Sapitri 10:11)

Nēr-sēka n tē'esē tī ēŋa iti sōŋa dee ze sōŋa, mase tī a iti la
bēm? (Karēŋe-ya 10:12 lerge.)

Nāmsgō sān paage tō, la de la tī wībe, ze'ele kāŋkāŋe
Nawēnnē doosgo puam. (Azaki 1:3)

Āne n wun bō tō pāŋa tū tū yāŋe wībe ? (Karēŋe-ya 10:13 lerge.)

Zāsum ya sapitri 10:13 mina ē na zuugo.

13 Nawēnnē de la sūra dāana,
a kān base tū makrē sēka n gānni ya pāŋa paage ya.
La makrē puam, a wun bō ya pāŋa tū ya wībe,
dee ēŋe sore tū ya yese.

Karēŋe-ya Korēnti gōŋo sapitri 10:14-22.

Baga dia, la Zuudāana kūm tēere dia yelle

Tūn diti Zuudāana kūm tēere dia, dee yūura bōn-yūula la, la pa'alū la
bēm ? (Karēŋe-ya 10:16 lerge.)

Bēm īyā tū Apoli yeti tū yese tū mēŋa baga kāabgō puam ?

(Karēŋe-ya 10:20 lerge.)

Karēŋe-ya Korēnti gōŋo sapitri 10:23-11:1.

Nā'asra ya Nawēnnē yāma n ȳtū sela woo puam

Bēm ūyā tī Apolī yetī, tī da ēñē sēla woo tī tī tarī sore wūn ēñē la ? (Karēñē-ya 10:23 lerge.)

Zāsum ya sapitri 10:24 mina ē na zuugo.

**²⁴ Nēra nēra da eera a mēña sōñrē mā'a,
eera ya taaba sōñrē.**

Tī sān ka bāñe nēnnō n ze'ele zē'a, tī sān obe, la ka tā wūn ēñē tī sēla sēla. La nēra sān yele tī yetī nēnnō na de la baga nēnnō dee tī tī obe, la de la nēra la tē'esgo ūyā tī la ka āna sōñja tī tī obe. Tōma sān obe, la tā wūn gu a Nawēnnē sore doosgo mē.

Bēla tī Apolī yetī: **Da ēñē ya sēla nērba zē'am tī la gu ba Nawēnnē sore doosgo.** (Sapitri 10:32)

Apolī yetī tī sān ita sēla woo, tī ita wāne ? (Karēñē-ya 10:31 lerge.)

Apolī yetī, tī ita wū ēñja n itī se'em na. Tī sān dōla Nawēnnē, dēnī tī tōma vōm āna sōñja pa'ale nērba Nawēnnē doosgo n ān se'em.

Karēñē-ya dee gulgē sēla n po'cge pa'asē.

Ita ya wū _____ n itī se'em na. Mam mōrgri mē tī m ēñē sēla n ān nēra woo sūure yēlum _____ pūam, mam ka eerī _____, mam eerī la nērba zozo'e sōñrē, tī ba tā'age _____. (Sapitri 10:33)

Sapitri 11

Karēnje-ya Korēnti gōŋo **sapitri 11:2-16.**

Sapitri ēna puam, Apoli lerge Korēnti dōma la sokrisi tī ba soke ē.
Bela tī a yele sapitri la ba'asgo tī yel-seba n weege la, ēja sān wa
wa'am, ēja wun maale.

Buraaga la pōka n wun āna se'em Wēndeto puam

Kalam tī yē tī Apoli daan sake me tī la mase tī pōgsi pu'vse Nawēnnē
dee to'oge Nawēnnē yetōga tōge bō nērba (**Sapitri 11:5**).

A yele Korēnti dōma tī la mase me tī pōgsi vugra ba zuto. Korēnti, la
daan mase me tī pōka woo vugra a zuugo. La daan de la pōg-seba n iti
yalsi mā'a n ka vugri ba zuto.

Apoli ka boori tī Nawēnnē nērba ita sela n de yānnē nērba zē'am.

Bela tī a gulse yeti: Tī mi tī la de la yānnē bō pōka tī a pōn a zuugo,
bu a se a zomto. Bela, dēni tī a vuge a zuugo.

Dee le yeti: Nērba wuu mi me tī buraaga sān base a zomto tī ba
wōge, la de la yānnē. La pōka sān base a zomto tī ba wōge, la de la
pēka bō ē. (**Sapitri 11:6,14-15**)

Dūnia zuo zē'esti zozo'e buraasi pērgri pōgsi yela zozo'e puam me.
Wakat-seka tī Adam la Awa yvun tuv tuvn-be'ego la, Nawēnnē yeti,
tvvn-be'ego la īyā, nērba wuu wun ki me, dee yeti buraasi wun sōna
pōgsi. Ēna de la sibgre nērba tōon-be'ero la īyā. La Azezi n yānja
wa'am wa fāage tōma tōon-be'ero puam base.

Bela tī Apoli yeti:

(Karēnje-ya dee gulse sela n po'cge pa'ase.)

La Zuudāana doosgo la puam, pōka boe la buraaga nu'usum,
tī buraaga _____ . Nawēnnē
daan dīkē la buraaga nāam pōka. Tī pōgsi mē
_____ . Bela wuu ze'ele la
_____ . (**Sapitri 11:11-12**)

Karēñe-ya Korēnti gōñç sapitri 11:17-34.

Zuudāana kūm tēerē dia

Apoli daan wōm tī Korēnti dōma sān ēn lagse taaba tī ba pu'vse Nawēnnē, welgre n boe ba tēñasuka. Ba sān ēn lagse tī ba di Zuudāana kūm tēerē dia, nēra woo diti la a mēña dia. Tī sēba kōm dōnna, dee tī baseba yū bugē.

Apoli ka yeti la ka mase tī Nawēnnē nērba lagse pu'i ba dia di. A yeti, nēra woo sān dita a mēña dia dee ka puta la taaba, nēra woo yi di a yire.

Bela tī Apoli yele yeti, bān iti se'em na ka mase. Ban iti se'em na, ba iti la nāsdōma yānnē dee ka nānna Nawēnnē nērba. (Sapitri 11:22)

Borbori tī Azezi daan dīkē bō a karēnbiisi la māmsri la bēm ?

(Karēñe-ya 11:24 lerge.)

Bōn-yūula tī Azezi daan dīkē bō a karēnbiisi la pa'alī la bēm ?

(Karēñe-ya 11:25 lerge.)

Azezi n daan yeti tī fiise borbori obe dee yū bōn-yūula la, a yeti tī ita bela tī la dēna la bēm ? (Karēñe-ya 11:24-25 lerge.)

Tōma sān di Zuudāana kūm tēere dia tī pa’alī la bēm ?
(Karēŋe-ya 11:26 lerge.)

Tōma sān di Zuudāana kūm tēere dia, tī pa’alī la Zuudāana kūm yelle. La boorī tī la yeti, Azezi kūm na īyā Nawēnnē base tī tōon-be’ero taale mē, la ken pa’ala tī Azezi de la tī Zuudāana, tī sakra a nōore.

1 Azā 1:9 yeti: Tī sān pelge tī puvre tōge tī tuvn-be’ero, Nawēnnē wvn base tī tōon-be’ero taale mē.

Bela, nēra sān ka sake tī Azezi de la a Zuudāana, bui a sān ka sakra a nōore, bui a sān tvm na tuvn-be’ego dee ka sose sugri, ēja dāana ka mase tī a obe dee yū.

Nēr-seka n ka mase sān di, bēm itī ? (Karēŋe-ya 11:29 lerge.)

Tōma sān itī sela n ka mase, tī Zuudānnna sibgra tō, la de la bēm īyā ?
(Karēŋe-ya 11:32 lerge.)

Sapitri 12

Karēnje-ya Korēnti gōŋo sapitri 12:1-12.

Nawēnnē Sia bō'a yelle

Nēra sān ka tara Nawēnnē Sia bō'a, a ka tā wun tum Nawēnnē Tōoma, bēla tī Apoli yeti: <Mam boori tī ya bāŋe la bōn-ēja yelle sōŋa>.

Nawēnnē Sia boe la a nērba wuu, Nawēnnē Sia sān ka bōna la nēra, ēja dāana dagi Nawēnnē nēra.

Nawēnnē Sia sān bōna la nēra lē, ēja dāana ka tā wun yeti bēm, bui a wun yeti bēm ? (Karēnje-ya 12:3 lerge.)

Bēm ūyā tī Nawēnnē Sia la bō'ra nēra woo bō'a ?

(Karēnje-ya 12:7 lerge.)

Nērba wuu bō'a la de bōn-yēnnē me bui ?

(Karēnje-ya 12:4 lerge.)

Nawēnnē Tōoma de la buuri aytla bui? (Karēnje-ya 12:5-6 lerge.)

Nawēnne Sia ayila n bō'ori bō'a la wuu. Sōre ya bō'a to'oto'ore la n de sela. (Karēŋe-ya 12:8-10 lerge.)

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

6 _____

7 _____

8 _____

9 _____

Karēŋe-ya dee gulse sela n po'ęge pa'ase.

La de la Nawēnne Sia n iti bēla wuu. A bō'ori nēra woo la bō'a to'oto'ore **wū** _____.

(Sapitri 12:11)

Karēŋe-ya Korēnti gōňo sapitri 12:12-31.

Apoli dīke la bēm make Azezi nērba n ān se'em?
(Karēŋe-ya 12:12 lerge.)

Bēm boti nērba buuri wuu lebge īyā ayila ? (Karēŋe-ya 12:13 lerge.)

Sapitri 12:15 ka paage 17 la, nā'are, la tubre, la nifo māmsri la bēm ?

Íyā zē'esı to'oto'ore n boe, la ba de la íyā ayıla. Bela, la de la Nawēnne n boorı tı a nērba dēna to'oto'ore dee sōŋra taaba dēna ayıla.

La mase tı Nawēnne nēra yeti, ēŋa kān lagum na Nawēnne nērba baseba me buı? (Karēŋę-ya 12:15-16 lerge.)

Nawēnne nēra woo sān āna wu a tadāana n ān se'em na, la tarı sōŋre me buı ? (Karēŋę-ya 12:17 lerge.)

Nawēnne nēra tā wuŋ yele ayēma yeti, ēŋa ka boori a sōŋre me buı ? (Karēŋę-ya 12:21 lerge.)

Nēr-sēba n ān wu ba ka tarı pāŋa la, ba ka tarı yōoro me buı ? (Karēŋę-ya 12:22 lerge.)

Sēba tı tōma bise tı ba ka tarı yōoro zo'oge la, tı mase tı tı ita la bēm ? (Karēŋę-ya 12:23 lerge.)

Nēra ayila sān nāmsra, bū nēra ayila sān yē nā'asgō, Nawēnnē nērba wuu iti la bēm (**Karēñe-ya** 12:26 lerge.)

Tōma n de Nawēnnē nērba n de Krisi īyā la, la mase tī tī sōñe nērba buuri wuu wu Krisi n daan vōa dūnia zuo sōñra nērba se'em na.

Nawēnnē ēñe nēra woo la a zē'am a nēr-kuvñjō la p̄vam. La dagi tī mēñja n looge tōma n boori tuvn-sēka, la dēñi tī tī karēñra Nawēnnē yetōga tī tī wun bāñe Nawēnnē n boori sela, dee wōm ēña n pa'ale tō tī wun ita se'em paage a yem.

Apolı yeti: <Ēera ya bō'a sēba n gānni wuu>, dee pa'ale sore sēka n gānni sela woo: la de la nōñlum (**Sapitri 13**).

Sapitri 13

Karēñe-ya Korēnti gōñjō **sapitri 13**.

Nōñlum yelle

Karēñe-ya dee gulse sela n po'ogē pa'ase.

Mam sān tōgra nērsaalba buuri wuu yetōga, dee tara Nawēnnē bō'a buuri wuu, dee ka tara **nōñlum**, mam de la _____. Sela woo tī mam iti la, mam sān ka tara **nōñlum**, bela ka tarı _____ bō mam. (**Sapitri 13:1-3**)

Nēr-sēka n tarū nōŋlum itt la bēm dee ka itt bēm ?

(Karēŋε-ya 13:5-7 lerge.)

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

6 _____

7 _____

8 _____

9 _____

10 _____

11 _____

12 _____

13 _____

14 _____

15 _____

Wakatē sān wa paage ti Nawēnné malge sēla woo ti la mase sōŋa sōŋa, sēla fēe ti tōma mi la wvn tole. Bēm ka malin ba'asra ?

(Karēŋε-ya 13:8-10 lerge.)

Karēŋε-ya dee gulse sēla n po'ɔge pa'asē.

Tōma n mi sēla lēlele wā, ān wv _____
_____. La wakat-ēŋa ti wvn yē
_____. (Sapitri 13:12)

Zāsum ya sapitri 13:13 mina ē na zuugo.

13 Bōn-bāna batā n boe wakate wuu: La de la bō sūra, la tī tara pvtē'ere gu'ura sela tī tī bō sūra la, la nōnlum. La bōn-bāna batā pwam, nōnlum n gānnū ba wuu.

Sapitri 14

Karēnję-ya Korēnti gōnję sapitri 14:1-25.

Tī wun ēnję se'em tī Nawēnnē Sia bō'a la sōnję nērba

Seka n to'osri Nawēnnē yetōga tōgra bō'ra nērba, sōnję la nērba la wāne ? (Karēnję-ya 14:3 lerge.)

Nēra sān tōge yetōg-zānsı tī nēra ka bōna wun to'oge yetōga la tōge a vōore pa'ale nērba la, bū nēra sān to'osri Nawēnnē yetōga tōgra bō'ra nērba la, bēm n tari vōore gānna ? (Karēnję-ya 14:5 lerge.)

Tōma n mōrgę eera Nawēnnē Sia bō'a la, tī eera ya bō'a bāna?
(Karēnję-ya 14:12 lerge.)

Bēm puam tū la mase tū tū āna wu kōma n ān se'em na ?
(Karēñe-ya 14:20 lerge.)

Bēm puam tū la ka mase tū tū āna wu kōma la ?
(Karēñe-ya 14:20 lerge.)

Karēñe-ya Korēntū gōñç sapitri 14:26-40.

Ita ya sela woo tū ba dəla sore

Nawēnné nērba sān lagsra taaba tū ba pu'vsra Nawēnné, la mase tū ba
nēra ayila wun ēñe sela woo bu nērba to'oto're wun sōñe taaba ?
Ba wun ēñe la wāne ? (Karēñe-ya 14:26 lerge.)

Ban ita bela wuu la, la yeti la sōñe Nawēnné nērba tū ba ēñe la bēm ?
(Karēñe-ya 14:26 la 14:31 lerge.)

Nawēnnē boorī la bēm, a ka boorī bēm ? (Karēñe-ya 14:33 lerge.)

Kurum kurum pōgsi ka tari nōore. Azezi n yuvn tōgrī la Samaritē pōka la, la di'ige a karēnbiisi la me ēn tōgrī la pōka la (Karēñe-ya Azā 4:27).

Galatī gōñō puam Apolī yeti: <Yāma n lagūm na Krisi la, bōkre ka le bōna tī fu de la pōka bu buraga, ya wuu de la ayila> (Galati 3:28). Azezi nērba zē'am pōgsi tari nōore me gānna dūnia nērba zē'am. Ba pu'vsri la Nawēnnē dee tō'osra Nawēnnē yetōga bō'ora nērba (būse ya sapitri 11:5). Aprisili daan lagūm na a sūra tōgra Nawēnnē yetōga (Tōoma gōñō 18:26).

Tā tī la de la bela īyā tī pōgsi baseba uke ba mēnsi Nawēnnē nērba lagsgō zē'am ka le selsra dee sōsra la taaba. Lan gulse sapitri 14:34 <sore ka boe tī ba dare tōgra Nawēnnē nērba lagsgō zē'am> la, a vōore mē tā dēna <sore ka boe tī ba sōsra la taaba Nawēnnē nērba lagsgō zē'am>. Sela n pa'ase, burası zozo'e daan zāsum karēñre me dee tī pōgsi ka sēñe karēndeem, bela īyā tī Apolī yeti, ba da sōgsra nērba wuu karēñre zē'am, ba sōkra ba sūrba ba yiē.

Sapitri la ba'asgo Apolī yeti, <m sōbiisi, mōrgē ya tō'osra Nawēnnē yetōga tōgra bō'ora nērba, dee da gu ya nērba tī ba da tōge yetōg-zāñsi.

La ita ya sela woo tī _____
dee _____. (Sapitri 14:39-40)

Sapitru 15

Karēñe-ya Korēnti gōñjō sapitru 15:1-11.

Krisi kūm vo'ore yelle

Ti sān gure Nawēnnē kō-yēlga la kāñkāñe ti wun yē la bēm ?
(Karēñe-ya 15:2 lerge.)

Bēm ēñe wu lan gulse Nawēnnē gōñjō puam se'em na ?
(Karēñe-ya 15:3-4 lerge.)

La de la bēm īyā ti Krisi ki ? (Karēñe-ya 15:3 lerge.)

Krisi n ki la, bēm ti ba ēñe ? (Karēñe-ya 15:4 lerge.)

Ban laage ē na pa'ale ti **a suri ki me.**

Krisi n vo'oge la, bēm ti a ēñe ? (Karēñe-ya 15:5-7 lerge.)

Nērba zozo'e n yē ē a vo'ore poorum pa'ale ti **a suri vo'oge me.**

Apoli ēŋe la wāne sike a mēŋa dee wē'era yō'ogɔ bēm īyā ?
(Karēŋe-ya 15:8-10 lerge.)

Le karēnē ya Sapitri 1:29, 31. Apolt sıri ēŋe me wu ēn pa'ale nērba tū ba ēŋe se'em na bu ?

Karēŋe-ya Korēnti gōŋɔ sapitri 15:12-34.

Kūm wuu vo'ore yelle

Tōma n tarı putē'ere la Krisi la, dēna la tōma n vɔa dūnia wā zuo mā'a īyā ? (Karēŋe-ya 15:12-19 lerge.)

Krisi n ki dee vo'oge la, pa'ale la bēm ? (Karēŋe-ya 15:20 lerge.)

La de la āne īyā tū nērba kiira ? (Karēŋe-ya 15:21-22 lerge.)

La de la āne īyā tū kūm wuŋ vo'oge ? (Karēŋe-ya 15:21-22 lerge.)

Krisi n wun sā'am a be'eba wuu la, la de la āndōma ?

(Karēn̄e-ya 15:24-26 lerge.)

Kūm n de be-sēka tī a wun wa sā'am poorum. Azezi n yān̄e kūm na, kūm ka le tara pān̄a la tōma, baa tī sān̄ ki, tī wun vo'oge. Bela īyā la tarī vōore me tī tī pōsra tī yōore Nawēnn̄e so'olv̄ na īyā.

La sān̄ dena la dūnia zuo vōm mā'a īyā, Apolt n yē nāmsḡo la tarī yōoro me bu? Bela, a wun yele nī tī bēm? (Karēn̄e-ya 15:32 lerge.)

La de la kūm n wun vo'oge la īyā, tī tī kān̄ yele bela. Bēm tī Apolt yele tī da ita? (Karēn̄e-ya 15:33-34 lerge.)

1

2

3

4

Karēn̄e-ya Korēnti gōnj̄o sapitri 15:35-58.

S̄eba n wun vo'oge la īyā n wun āna se'em

Karēn̄e-ya dee gulse sela n po'oḡe pa'as̄.

Nēra sān̄ ki tī ba laage ē, a īyā pō'orī m̄e. La Nawēnn̄e sān̄ wa vo'oge ē, _____.

Ba sān laage kūm, a lōrē mē dee dēna gille. La a sān vo'oge,
_____, dee _____.

Ban laage ē na, a tarū la dūnia zuo īyā. La Nawēnnē sān wa
vo'oge ē, a tarū la īyā _____.

(Sapitri 15:42-44)

Dūnia nērba wuu ān wu nēr-sēka tī Nawēnnē daan dīkē tēja
tēntōnnō nāam na. Tī Nawēnnē yire nērba mē āna wu nēr-
sēka _____ (Sapitri 15:48-49).

Nēr-ēja de la āne ? _____ .

Tōma nērsaalba sēba n kān ki dee tī dūnia ba'asē la, bēm wuñ ējē to ?
(Karējē-ya 15:51-53 lerge.)

Zuudāana Azezi-krisi īyā, Nawēnnē bō tōma pāja tī tī yājē la bēm ?
(Karējē-ya 15:57 lerge.)

Zāsum ya sapitri 15:58 mina ē na zuugo.

**⁵⁸ Bela, m səbi-nōjrisi, mōrgē ya ze'ele kāŋkāŋe.
Tōnna ya Zuudāana Tōoma la wakatē wuu da base,
yāma n mi tī nāmsg-sēka tī ya nāmsrī Zuudāana la īyā
dagū zāŋja la.**

Sapitri 16

Karẽjε-ya Korẽnti gõjø sapitri 16.

La ãn sõja me tı tı lagsrı ligri tı tı sõnra Nawẽnnę nẽrba. La, la de la pẽrgre tı Nawẽnnę tuntõmba bise ligri la yelle sõja tı yelle da bõna.

Bela Apoli yeti ēja mẽja wun ēnjε la bẽm la bẽm ?

(Karẽjε-ya 16:3-4 lerge.)

Ba'asgø la, Apoli kã'an Nawẽnnę nẽrba tı ba ita la bẽm ?

(Karẽjε-ya 16:13-14 lerge.)

Maranata boori tı la yeti bẽm ? (Karẽjε-ya 16:22) gõj-võogø la tilum lerge.)
